Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

22-ЙИЛ ЧИҚИШИ.

№ 72 (5421).

11 АПРЕЛЬ ЖУМА

1975 ЙИЛ.

Баҳоси 2 тийин.

ЮКСАК МАРРАЛАР

Беш йиллик якунловчи йили мажбуриятларини бажариш учун астойдил меҳнат қилаётган Бўка райони деҳқонлари баҳор ишларини уюшқоқлик билан олиб бормоқдалар.

Агрегатлар юксак унум билан ишлаб, барака уруғи тез ва соз экилиб, уни бир текис ундириб олиш учун курашилмоқда. Шу йилнинг ўзида 21 минг 600 гектар майдондаги пахтанинг ҳар гектаридан олинадиган ҳосил беш центнерга оширилади. Эл хирмонига 68 минг тоннадан ортиқ «оқ олтин» етказиб берилади.

Кейинги йилларда чигитни кенг қаторлаб экишга алоҳида эътибор берилди. Шу йилнинг ўзида ана шу майдонлар 6,5 минг гектарга кўпайди. Кенг қаторлаб чигит экилаётган майдонлардан юқори ҳосил олинмоқда.

— Меҳнатни тўғри ташкил қилиш ҳосилдорликни оширишда катта самара беради,— деди район партия комитетининг биринчи секретари Тўхтамурод Исломов.— Олдинлари районимиздаги баъзи хўжаликларда ҳар бир тракторга 120—150 гектаргача майдон тўғри келган бўлса, бу йилдан бошлаб ҳар бир тракторга 65—70 гектар майдон бириктилади. Бу иш сифатини яхшилаш билан бирга ғўза қаторларига ишлов беришда қулайлик туғдиради.

Пахта ҳосилдорлигини оширишнинг асосий омилларидан бири тўлиқ гектарлар ҳосил қилишдир. Хўжаликларда ана шу мақсадда майда карталарни йириклаштирилди, кераксиз ариқ-зовурлар текисланди. Натижада шу йилнинг ўзида 60—70 гектар ер экин майдонига қўшилди. Ҳосилдорликни кўчат ҳал қилади, дейишади. Кенг қаторлаб экилган майдонларда 120—130 минг туп кўчат сақлаб қолинганда ҳосилдорлик гектар бошига 40 центнерга етади. Район пахтакорлари тўлиқ кўчат етиштириш учун курашмоқдалар.

Райондаги машъал «Октябрь 40 йиллиги» колхозида илғор тажрибани жорий этиш айниқса яхши самара бермоқда. Бу колхозда ўтган йили 90х7 схемада чигит экилиб, синаб кўрилди. ҳосилдорлик 46 центнерга етди. Бу йил кўпгина хўжаликларда ана шу тажрибани кенг синаб кўриш кўзда тутилмоқда.

— Пахтакорларимиз экиш мавсумига алоҳида ҳозирлик кўрдилар,— дейди район қишлоқ хўжалик бошқармасининг бошлиғи Комил Содиқов.— Ерларни текислаш, мелиоратив ҳолатини яхшилаш, янги ерлар очиш ишлари кенг авж олдирилди. Натижада, 1200 гектарга яқин ер капитал текисланди, 1,5 минг гектар майдоннинг мелиоратив ҳолати яхшиланди.

Сув танқислигига қарши кураш тадбирлари кўрилмоқда. Йирик каналлар бетонлаштирилмоқда. Райондаги Мичурин номли, Ильич номли, «Ленин йўли» колхозларида жами 5,5 километр каналга бетон ёткизилди. Шунингдек, зовур сувларидан унумли фойдаланишга ҳам алоҳида эътибор берилади. Шу мақсадда 18 та насос ўрнатилди. Бу насослар ёрдамида ер ости сувлари тортиб олиниб пахтазорга оқизилади.

Хўжаликларда кузги-қишки ишлар уюшқоқлик билан олиб борилди. Минг гектар майдонда шўр ювиш ишлари ўтказилди. 300 гектар майдонга яхоб суви берилди. Пахта далаларига 70 минг тоннадан ортиқ маҳаллий ўғит чиқарилди.

Районда 50 центнерчилар ҳаракати авж олдирилмоқда. Унлаб бригада коллективлари ҳар гектар майдондан 50 центнердан ошириб ҳосил етиштиришга қарор қилганлар. Ҳамза номли колхоздан Шарифжон Валижонов, Саодат Гулаҳмедова, «Октябрь 40 йиллиги» колхозидан Саидмахмуд Иброҳимов, Саиджаббор Сулаймонов, «Ленин йўли» колхозидан Толли Азизов бошлиқ моҳир пахтакорлар ҳар гектар ердан 50—55 центнердан пахта етиштиришга бел боғлаганлар.

Шу кунларда далаларда чигит экиш ишлари тез суръатлар билан олиб бориляпти. Чигит сифатли қилиб тайёрланган майдонларда аниқ уяларга ташланмоқда. Экилган чигитларни ернинг намига ундириб олиш, экиш билан бир вақтда бегона ўтга қарши гербицид сепиш комплекс олиб борилмоқда. «Коммунизм» колхози деҳқонлари чигит экишни муваффақиятли якунладилар. Улар эндиликда чигитни бир текис ундириб олиш ва ғўза қаторларига ишлов бериш учун ҳозирлик кўришмоқда.

Район деҳқонлари чорва учун мустаҳкам ем-хашак базаси яратиш, маккажўхори дони етиштиришни кўпайтиришга ҳам алоҳида эътибор бермоқдалар. Бу йил 1200 гектар майдонда маккажўхори етиштирилиб, район бўйича ҳар гектар ердан планда белгиланган 50 центнер ўрнига 70 центнердан дон олинади. Кўпгина хўжаликларда экинни қўшиб экиш йўлга қўйилган. Маккажўхори экилган майдонлардан 550 центнердан лавлаги ҳам олинади.

Ички резерв ва имкониятлардан самарали фойдаланиб, омилкорлик билан иш юритаётган пахтакорлар баҳорги ишларни ана шундай уюшқоқлик билан олиб бормоқдалар.

Н. ТУРАЕВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг мухбири.

Суратда: (юқоридан пастга, ўнгдан) район қишлоқ хўжалик бошқармасининг бошлиғи К. Содиқов, «Ленин йўли» колхози пешқадам механизаторлари Ф. Бекиров, М. Хайдаров, М. Сефтов М. Мамедов ўртоқлар билан суҳбатлашмоқда. Колхоз даласида чигит экиш пайти. «Коммунизм» колхози илғорларидан Ў. Ортиқов, А. Исоқов, А. Орипов, Ҳ. Шодмонов ўртоқлар.

Автор фотолари.

40 ЦЕНТНЕР УЧУН

Бекобод районидаги 3-«Далварзин» совхозининг Маҳмуд Рисбоев бошлиқ механизациялашган звено пахтакорлари 56 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 40 центнердан пахта етиштиришга аҳд қилиб, шу кунларда чигит экишни қизғин давом эттирмоқдалар.

Якунловчи йил барака уруғи сифатли тайёрланган ерларга экиляпти. Механизаторлар, сеялкачилар иш унумдорлигини ошириб, чигитни қисқа муддатда экиб тугаллаш ниятидалар.

Чигит экишдан олдин ерлар етарли ўғитланди ва сифатли ҳайдалди. Бу тадбирларнинг ҳаммаси мўл ҳосилга замин бўлади. Бу ишларда звенонинг А. Абдуллаев, Г. Жўраев ва Б. Эшонқулов каби аъзолари баракали меҳнат қилаётирлар.

Р. ЖУРАЕВ.

ҲАР 100 БОШ СОВЛИҚДАН 128 тадан ҚЎЗИ

Бош чўпон Эргаш Ботиров район чўпонлари йиғилишида ҳар юз бош совлиқдан 120 тадан қўзи олишга сўз берган эди. У ўз отаридаги 416 бош совлиқни яхши парваришлаб, қўзилатиш кампаниясини намунали бошлади. Натижада ҳозирги кунда ҳар 100 бош совлиқдан 128 бошдан қўзи олиб, ўз мажбуриятини шараф билан бажарди.

— Қўзилатиш қисқа муддатда ўтказилсада, лекин бу даврда кунни тунга улаб ишлашга тўғри келади, — дейди Эргаш ака. — Бу даврда ўн икки ойдаги ишимиз якунланади.

Эргаш Ботиров меҳнат қилаётган Оҳангарон районидаги Ворошилов номли совхозда бу йил қўзилатиш мавсуми яхши ўтмоқда. Совхоз чўпонлари ҳар юз бош қўйдан 110 тадан қўзи олишга ҳаракат қилмоқдалар.

Т. ХУШНАЗАРОВ.

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА ЧИГИТ ЭКИШНИНГ БОРИШИ ТУҒРИСИДА ШУ ЙИЛ 10 АПРЕЛГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Биринчи стун бир кунда экилгани; иккинчи стун ҳаммаси.

Оққўрғон	12,2	96,4
Қуйи Чирчиқ	20,8	77,5
Янгийўл	8,2	75,6
Пискент	12,1	64,0
Ўрта Чирчиқ	17,2	63,1
Бекобод	13,9	60,5
Бўка	15,1	55,9
Чиноз	9,1	49,5
Юқори Чирчиқ	5,9	8,8
Область бўйича	13,4	63,6

ЗАФАРЛИ ОДИМЛАР

БЕШ ЙИЛЛИКНИНГ ЯКУНЛОВЧИ ЙИЛИ БИРИНЧИ КВАРТАЛИ ПЛАНИ ВА СОЦИАЛИСТИК МАЖБУРИЯТЛАР МУВАФФАҚИЯТЛИ БАЖАРИЛДИ

Беш йиллик якунловчи йили биринчи меҳнат кварталининг дастлабки якунлари совет халқи КПСС XXIV съезди белгилаб берган йўлдан комил ишонч билан бораётганлигидан далолат беради. «1975 йилда мамлакат олдида жуда катта иқтисодий, сиёсий ва халқаро аҳамиятга эга бўлган вазифалар турибди, — деди КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев. КПСС Марказий Комитетининг 1974 йил декабрь Пленумида сўзлаган нутқида, — бутун партияни, бутун халқни шу вазифаларни ҳал этишга отлантириш, партия активларини руҳлантириш, беш йиллик планни тўла ва ошириб бажариш учун кураш ҳар бир коммунистнинг, ҳар бир меҳнатчининг чуқур ички, шахсий эҳтиёжи бўлиб қолишига эришиш лозим».

Меҳнаткашлар пленум қарорларига амал қилиб, КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаатига, КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг Бутуниттифоқ социалистик мусобақасини ўтказиш тўғрисидаги қарорларига амалий иш билан жавоб бериб, якунловчи йил топшириқларини тўла ва ошириб бажариш, умуман беш йилликни муваффақиятли тугаллаш, камроқ чиқим қилиб, кўпроқ сифатлироқ маҳсулот бериш учун янги-янги резервларни ишга солмоқдалар. Социалистик мусобақа ғоят кўпчилик меҳнат коллективларини ўз ичига олди, унда 83,5 миллион ишчи, колхозчи, инженер-техник ходим ва хизматчи қатнашмоқда.

Мусобақа давомида илғор коллективлар қимматли ташаббусларни бошлаб бермоқдалар, бу ташаббуслар кўпгина корхоналарга ёйилмоқда. Масалан, мамлакатнинг кўмир саноатида тозалаш забойидан ҳар кеча-кундузда 1000 тонна ва ундан кўпроқ кўмир қазиб чиқариш учун бошланган ҳаракат кенг оммалашди. Меҳнатга чинакам коммунистик муносабат намуналарини кўрсатган ва 1975 йил учун юксак социалистик мажбуриятлар қабул қилган энг яхши бригадалар ва участкаларнинг ташаббуси барча кўмир ҳавзаларида қўллаб-қувватланди. Ҳозир бу тармоқда ишлаб турган 472 та юқори даражада механизациялашган забойдан ҳар кеча-кундузда 1000 тонна ва ундан кўпроқ кўмир қазиб олинмоқда. Бу коллективлардаги меҳнат унумдорлиги тармоқдаги ўртача даражадан 2—3 баравар ортиқдир. Мамлакат экономикасини ривожлантириш, ишлаб чиқариш самарадорлигини ва меҳнат унумдорлигини ошириш, маҳсулот сифатини яхшилаш юзасидан КПСС XXIV съезди ўртага қўйган вазифаларни амалга оширишда мастерлар муҳим роль ўйнайдилар. Энг яхши мастерларнинг тажрибаси ўн минглаб ишлаб чиқариш командирларининг мулкига айланиб қолди.

1974 йилги социалистик мажбуриятларда пландан ташқари тахминан беш миллиард сўмлик саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш кўзда тутилган бўлса, аслида пландан ташқари салкам етти миллиард сўмлик маҳсулот реализация қилинди.

Мамлакатнинг меҳнат коллективлари 1975 йилги социалистик мажбуриятларида ҳам конкрет марраларни белгилаганлар. Чунончи, Украина ССР меҳнаткашлари қўшимча равишда 1 миллиард 20 миллион сўмлик, Ленинград шаҳри ва областининг меҳнаткашлари 260 миллион сўмлик маҳсулот тайёрлашга қарор бердилар. Приморье ўлкасининг меҳнатчилари йиллик пландан ташқари 280 минг тонна кўмир қазиб чиқариш, 715 тонна рангли металл концентрати ҳосил қилиш мажбуриятини олдилар, Свердловск темир йўлининг коллективи йиллик юк обороти топшириғини 500 миллион тонна — километр миқдорида ошириб бажаришни белгилади. Бошқирдистон АССР коллективлари топшириққа қўшимча равишда 16 миллион куб метр табиий газ қазиб оладилар. Магнитогорск металлурглари 1975 йилда пландан ташқари 50 минг тонна чўян, 100 минг тонна пўлат, 80 минг тонна прокат ишлаб чиқаришга сўз бердилар.

КПСС XXIV съезди ижтимоий ишлаб чиқариш самарадорлигини кескин ошириш мамлакатимиз хўжалик ривожининг стратегик йўли эканлигини белгилаб берди. Ҳозирги шароитда бу йўлнинг амалга оширилиши меҳнат унумдорлигини кўтаришни, ишлаб турган ишлаб чиқариш фондларидан ғоят тўла-тўкис фойдаланишни, хомашё ва материалларни рационал сарфлашни билдиради. Бу вазифаларни амалга ошириш учун курашда бу йил ҳамма жойда қабул қилинган социалистик мажбуриятлар, тиғиз муқобил планлар муҳим роль ўйнаши лозим. Бу мажбурият ва планларнинг бажарилиши 1975 йил планини муддатидан аввал уддалаш, умуман беш йилликни муваффақиятли тугаллаш учун шароит яратиш имконини беради. Бу йилги социалистик мажбуриятларда пландан ташқари олти миллиард сўмликка яқин маҳсулот ишлаб чиқариш кўзда тутилган. Биринчи квартал маълумотлари бу мажбуриятларнинг ўтган йилги каби рўёбга чиқарилишидан далолат бериб турибди.

СССР Марказий статистика бошқармасининг дастлабки маълумотларига қараганда, биринчи кварталнинг саноат ишлаб чиқариши плани ошириб бажарилган. Барча иттифоқдош республикалар ва саноат министрликлари топшириқларини муваффақиятли уддаладилар.

Мамлакатнинг минглаб меҳнат коллективлари йилнинг дастлабки уч ойи топшириқларини бажариб бўлиб, 1975 йил учун қабул қилинган социалистик мажбуриятларни дадиллик билан юзага чиқармоқдалар.

Яқинда КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев СССР 50 йиллиги номидаги Череповец металлургия заводи коллективини пландан ташқари маҳсулот ишлаб чиқариш ва ишнинг техникавий-иқтисодий кўрсаткичларини яхшилаш юзасидан тўққизинчи беш йиллик учун олинган социалистик мажбуриятлар барвақт бажарилганлиги билан табриклади. Металлурглар беш йилликнинг тугалловчи йили учун юксак марраларни белгиладилар.

Натижаларни эълон қилиб туриш, таққослаш, маънавий ва моддий рағбатлантиришнинг турли формалари бу йил энг юксак меҳнат унумдорлиги учун бошланган социалистик мусобақани янада самаралироқ қилди. Масалан, Киров шина заводининг коллективи маҳсулот ҳажми ва уни реализация қилиш планини муддатидан икки кун илгари бажарди. Корхонадаги ҳар бир ишчи нормасини бажармоқда. Бунда яхши ташкил этилган социалистик мусобақа катта роль ўйнади. Меҳнат мусобақаси давомида шиначилар асбоб-ускуналарнинг лойиҳа қувватини 30 процент оширдилар.

«Донецкуголь» комбинатидаги «Трудовская» шахтасининг кончилари кварталини шу комбинатда ҳаммадан кўра яхшироқ тугалладилар. Ўтган уч ой мобайнида улар энг юксак ишлаб чиқариш даражасига эришдилар ва совет халқининг Улуғ Ватан урушидаги ғалабасининг 30 йиллиги шарафига олинган ўз социалистик мажбуриятларини муддатидан илгари бажардилар. Йил бошланганидан бери 46 минг тоннадан кўпроқ ёқилғи пландан ташқари қазиб чиқарилди. Илғор корхона коллективи ўз олдига пландан ташқари кўмир қазиб чиқариш юзасидан беш йилликнинг тугалловчи йили учун олинган мажбуриятларни барвақт бажаришдан иборат янги вазифани қўйди.

Брянск областида Бежица пўлат қуйиш заводи квартал планини муддатидан аввал бажарди, бу корхона коллективи беш йиллик топшириқларини муваффақиятли уддаламоқда. Бу ерда пландан ташқари тўрт йил ва биринчи квартал мобайнида 40 минг тоннадан кўпроқ пўлат эритилди. В. И. Ленин номидаги Магнитогорск металлургия комбинати ва Жданов шаҳридаги «Азовсталь» заводи, Кондопога ва Сегежа целлюлоза — қоғоз комбинатлари, «Зил» ва «Автомосквич» ишлаб чиқариш бирлашмалари Октябрь революцияси номидаги Благовешченск кемасозлик заводи ва СССР 50 йиллиги номидаги Рязань нефтни қайта ишлаш заводи, Ворошилов номидаги Уральск турбомотор заводи ва «Кировмебель» фирмаси, Харьков подшипник заводи ва Бендери шойи комбинати, Вильнюсдаги «Коммунарск» станоксозлик заводи, Али-Байрамли пармалаш ишлари бошқармаси, Урта Осиё темир йўли, Хабаровск ўлкасидаги «Ургальское» шахта бошқармаси, Белоруссия ва Омск шина заводлари, Чебоксари машинасозлик ва Новгород «Волна» заводлари, «Красноярскуголь» комбинати, Горький автомобиль заводи, Родникидаги «Большевик» меланж комбинати, Ульяновск цемент заводи, Гродно областидаги Лида сут-консерва комбинати, Кострома ГРЭСи ва бошқа кўпгина корхоналарнинг коллективлари биринчи квартал плани ва социалистик мажбуриятларини муддатидан аввал бажардилар.

Шу билан бирга ишлаб чиқариш резервларидан қониқарсиз фойдаланилганлиги, асбоб-ускуналардан фойдаланиш коэффициенти пастлиги, ёндош корхоналарга хом ашё ва материаллар етказиб бериш муддатлари бузилганлиги натижасида ишлаб чиқариш коллективларининг бир қисми квартал планини уддалай олмади. Улар орасида — Комсомольск Амурдаги кўтарма — транспорт ускуналари заводи, Брянск ирригация машиналари заводи, «Сумгаитхимпром» бирлашмаси, Сизрань қишлоқ хўжалик машинасозлиги заводи ва бошқа баъзи корхоналар бор. Бу корхоналарнинг коллективлари қолоқлик сабабларини жиддий анализ қилишлари, камчиликларни тугатиш тадбирларини қисқа муддатларда белгилаб чиқишлари, зарур резервларни ишга солишлари лозим.

1975 йилда капитал қурилишнинг катта программасини амалга ошириш зарур, бу программанинг муваффақиятли бажарилиши мамлакатнинг асосий фондларини анча кўпайтириш ва ўнинчи беш йилликда экономикани янада ривожлантириш базасини кенгайтириш имконини беради. Мозир нефтни қайта ишлаш заводининг биринчи комплекси, Регар алюминий заводининг биринчи навбати, Калининграддаги зовурбоп қувурлар ишлаб чиқарадиган завод, Капсукасдаги қабариқ калава фабрикаси ва бошқа объектлар ишга туширилди. Аммо бир қанча қурилишларда объектлар ўз вақтида ишга туширилмаётир. Масалан, 1-кварталда ишга тушириш мўлжалланган қувватлардан: Қарағанда металлургия комбинатида домна печи, Новгород, Новомосковск ва Ровно химия комбинатларида ўғит ва унинг учун хом ашё ишлаб чиқарадиган қувватлар ишга туширилмади. Ҳозир объектларни қуриш муддатларини қисқартириш, янги қувватларни ўз вақтида ишга тушириб, уларни тезроқ ўзлаштириш, ишлаб турган корхоналар ва цехларни реконструкция қилишни жадаллаштириш, бригада хўжалик ҳисобини ҳамма ерда жорий этишдан иборат жуда муҳим вазифа турибди.

Қишлоқ хўжалигини ривожлантиришнинг мамлакатимизда ишлаб чиқилган узоқ муддатли комплекс программасини рўёбга чиқариш, бу тармоқнинг мустаҳкам моддий-техникавий базасини вужудга келтириш — 1975 йил планининг энг муҳим вазифаларидан биридир.

Дон, қанд лавлаги, пахта, картошка ва бошқа экинлардан беш йилликнинг якунловчи йилида мўл ҳосил олиш учун мусобақалашаётган колхоз ва совхозлар техника, уруғлик, ўғитни ҳар қачонгидан ҳам яхшироқ тахт қилиб қўйдилар, кадрларни ўқитдилар. Ҳар бир экиш агрегатининг энг юқори меҳнат унумдорлигига эришиш ва унинг техникавий имкониятларидан максимал даражада фойдаланиш учун бошланган ҳаракат кенг қулоч ёзди. Украина, Молдавияда, Ўрта Осиё ва Закавказье республикаларида, Россия федерациясининг жанубий районларида салкам 15 миллион гектар ерга эртаги баҳори экинлар ғоят қисқа муддатларда, юқори сифатли қилиб экилди. Қанд лавлаги экиш юксак суръатлар билан давом этмоқда. Бу экин учун ажратилган ерларнинг учдан бир қисмидан кўпроғига уруғ ташланди.

Чорвачилик ходимлари фидокорона меҳнат қилмоқдалар. Бу тармоқни бошқариш маданияти кўтарилди. Колхоз ва совхозларда ҳамма турдаги чорва туёғи ва парранда кўпайди, маҳсулот ишлаб чиқариш ўсди. Давлатга гўшт сотиш юзасидан биринчи квартал учун белгиланган план 109 процент, сут сотиш плани 101 процент ва тухум сотиш плани 110 процент бажарилди. Эстония чорвадорларининг ташаббуси билан мамлакат фермаларида чорвачилик самарадорлигини ошириш ва маҳсулот сифатини яхшилаш учун мусобақа авж олиб кетди.

Қишлоқ хўжалигида механизациялаш, ерларни химиялаш ва мелиорациялаш суръатлари янада жадаллашиб бормоқда, хўжаликлараро кооперация ва агросаноат интеграцияси негизида ишлаб чиқаришни ихтисослаштириш ва концентрациялаш ривожланиб бормоқда.

Меҳнат коллективлари, партия ва касаба союз ташкилотлари, министрликлар ва идоралар олдида биринчи квартал якунларини ҳар томонлама анализ қилиш, давлат топшириқлари бажарилмай қолган, хўжасизликка йўл қўйилган ҳолларга принципиал баҳо бериш вазифаси турибди. КПСС Марказий Комитетининг 1974 йил декабрь Пленуми уқтириб ўтганидек, топширилган иш учун кадрларнинг масъулиятини ошириш билан бирга партия комитетлари ташкилотчилик ва оммавий-сиёсий ишни активлаштиришлари, бу ишда меҳнат ғайрати жўшқинлигини мустаҳкамлаш ва ривожлантиришга, илғор тажрибани оммалаштиришга янада кўпроқ эътибор беришга, социалистик мусобақани энг асосий социал-иқтисодий мақсадларга эришишга йўналтириб юборишга асосий эътиборни бермоғи керак. Кўпроқ иш қилиш билангина чекланмасдан, яхшироқ ва тежамлироқ ишлаш, ҳар бир партия ташкилотининг, ҳар бир коммунистнинг, ҳар бир меҳнатчининг диққат марказида туриши лозим. Бутун куч-ғайратни фан-техника тараққиётини жадаллаштиришга, хўжаликни юритиш механизми ва методларини такомиллаштиришга сарфлаш зарур.

1975 йил — тўққизинчи беш йиллик вазифалари бажариб бўлинадиган йилдир, дейилади КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаатида. Советлар мамлакатининг меҳнаткашлари биринчи квартал вазифаларини муваффақиятли ҳал этиб, эришилган натижаларни мустаҳкамлаб ва кўпайтириб, ишларнинг юксак суръатини давом эттириб, якунловчи йил ва умумэн беш йиллик планлари ҳамда социалистик мажбуриятларини бажариш учун ҳамма ишни қилишларига шак-шубҳа йўқ.

(ТАСС).

СОВЕТ-ЮГОСЛАВИЯ МУЗОКАРАЛАРИ

9 апрелда Кремлда КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюроси аъзоси, СССР Министрлар Совети Раиси А. Н. Косигин билан Югославия Коммунистлар Союзи Марказий Комитети президиуми аъзоси, Югославия Социалистик Федератив Республикаси иттифоқ ижроия вечасининг раиси Ж. Биедич ўртасида музокаралар бошланди.

Дўстлик ва ҳамжиҳатлик вазиятда ўтган музокаралар давомида А. Н. Косигин ва Ж. Биедич Совет-Югославия ҳамкорлигини муваффақиятли ривожидан мамнун эканликларини билдирдилар ва ҳар иккала мамлакатда коммунистик ҳамда социалистик қурилишнинг бориши тўғрисида бир-бирларига ахборот бердилар. КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежнев билан ЮКС раиси, ЮСФР президенти И. Броз Тито ўртасида 1971—1973 йилларда бўлиб ўтган учрашувлар Совет-Югославия муносабатларини ривожлантиришга муҳим ҳисса бўлиб қўшилганлиги алоҳида таъкидлаб ўтилди. Мазкур учрашувлар чоғида СССР билан ЮСФР ўртасидаги ҳамкорликнинг энг асосий принциплари белгилаб олинган эди.

Музокаралар давом эттирилади.

(ТАСС).

МЕҲНАТНИ МУҲОФАЗА ҚИЛИШ МАСАЛАЛАРИГА БАҒИШЛАНГАН КЕНГАШ

Меҳнатни муҳофаза қилиш масалаларига бағишланган Бутуниттифоқ кенгаши 9 апрель куни Москвада ўз ишини тамомлади. Кенгаш иштирокчилари КПСС XXIV съезди ҳамда СССР касаба Союзлари XV съезди қарорлари асосида мамлакат халқ хўжалигининг турли тармоқларидаги корхоналарда меҳнат шароити ва меҳнатни муҳофаза қилишнинг қандай аҳволда эканлигини муҳокама қилдилар, тўққизинчи беш йиллик давомида шу муҳим соҳада қилинган ишларни синчиклаб кўздан кечирдилар, илғор тажрибаларни тўпладилар, камчиликларни очиб ташладилар.

Якунловчи ялпи мажлисда КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюроси аъзоси, ВЦСПС раиси А. Н. Шелепин ва КПСС Марказий Комитети секретари В. И. Долгих иштирок этдилар. (ТАСС).

ҒАЛАБАНИНГ 30 ЙИЛЛИГИ ШАРАФИГА

Кун сайин биз шонли сана — 1941—1945 йиллардаги улуғ Ватан урушида совет халқи эришган ғалабанинг ўттиз йиллигига яқинлашиб бормоқдамиз. Ўзбекистон меҳнаткашлари бу айёмни бутун совет халқи билан биргаликда катта ва қувончли байрам сифатида нишонлашга тайёргарлик кўрмоқдалар. Корхона ва қурилишларда, колхоз ва совхозларда умумхалқ байрамини муносиб кутиб олиш учун бошланган мусобақа тобора қизғин тус олмоқда. Ёдгорликлар барпо этилмоқда, ҳайкаллар ўрнатилмоқда, боғ ва парклар вужудга келтирилмоқда, жанговар ва меҳнат шуҳрати хоналари очилмоқда.

10 апрель куни Тошкентда КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов раислигида совет халқининг улуғ Ватан урушидаги ғалабасининг 30 йиллигига тайёргарлик кўрувчи республика комиссиясининг мажлиси бўлди.

Комиссия Тошкентда ва область марказларида улуғ айёмга бағишланган тантаналарни ўтказиш тадбирлари тўғрисидаги ахборотларни тинглади.

Ўзбекистонлик жангчиларнинг улуғ Ватан уруши йилларидаги жасорати, меҳнаткашларни ҳарбий-ватанпарварлик руҳида тарбиялаш масалалари матбуотда қандай ёритилаётганлиги тўғрисида республика ва область газеталарининг редакторлари маълумот бердилар.

Комиссия ғалабанинг 30 йиллигига бағишланган республика илмий-назарий конференциясини ўтказиш плани тўғрисидаги масалани кўриб чиқди.

Совет кишилари Ватан озодлиги ва мустақиллиги учун олиб борилган жангларда ҳалок бўлган қаҳрамонларни ҳеч қачон унутмайдилар. Комиссия Тошкент шаҳрида қурилаётган ёдгорликларда шу қаҳрамонлар хотираси қандай абадийлаштирилаётганлиги тўғрисидаги ахборотни тинглади.

Мажлисда Совет Иттифоқи маршали, Совет Иттифоқи Қаҳрамони К. С. Москаленко нутқ сўзлади.

Комиссия мажлисида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бюросининг аъзолари И. Г. Анисимкин, С. Е. Белоножко, И. Р. Қурбонов, В. Г. Ломоносов, М. М. Мусахонов, Т. Н. Осетров, Н. Ж. Худойбердиев, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюроси аъзолигига кандидат Г. М. Орлов, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми раисининг ўринбосари А. С. Абдалин иштирок этдилар.

(ЎзТАГ).

ЧОРВАЧИЛИК—МЎЛ-КЎЛЧИЛИК

ОБЛАСТЬ ЧОРВАДОРЛАРИНИНГ ТЎҚҚИЗИНЧИ БЕШ ЙИЛЛИК ЯКУНЛОВЧИ ЙИЛИ БИРИНЧИ КВАРТАЛИДАГИ ИШ ЯКУНЛАРИ

Йилнинг биринчи квартали чорвадорлар учун ҳамма вақт ҳам ишлар тиғиз келадиган масъулиятли давр ҳисобланади. Чорва маҳсулдорлигини камайтириб юбормаслик, қўзилатиш, сигир ва бошқа турдаги чорвадан бола олиш ва уларни яхши сақланишига эришиш, ана шу асосда чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни, — давлатга маҳсулот сотишни кўпайтириш учун замин яратиш керак бўлади.

ЧОРВА ТУЁҒИНИНГ ЎСИШИ

Область колхоз ва совхозларида 1975 йилнинг 1 апрелига қадар ўтган йилнинг шу муддатига нисбатан маҳсулдор чорва ва парранда сони қуйидагича кўпайди:

[минг бош ҳисобида]

	1974 йил	1975 йил	1975 йилда 1974 йилга нисбатан процент ҳисобида
Қорамоллар	136,6	145,6	106,6
шу жумладан сигирлар	40,5	42,7	105,6
Чўчқалар	54,1	60,2	111,1
Қўй ва эчки	498,7	495,6	99,4
Тухум қиладиган товуқлар	908,5	1018,1	112,1

Областдаги барча районларда, [бунга Оржоникидзе райони кирмайди. Бу районда кўрсаткич икки ярим процент миқдорида камайиб кетди] қорамоллар сони кўпайди.

Айниқса, Оққўрғон, Бўка, Пискент районлари [6 процентдан 11 процентгача]да қорамоллар туёғи анча ошди. Оҳангарон районида янги ташкил қилинган «ВЛКСМ 50 йиллиги» саноат комплекси — совхозда ёш молларни бўрдоқига боқиш ҳисобига қорамоллар сони 36 процент кўпайди.

Шунингдек, кўпгина районларда сигирлар сони ортди. Бунга Янгийўл, Чиноз, Бекобод, Оржоникидзе районлари кирмайди: уларда сигирлар сони бир процентдан саккиз процентгача кам бўлди.

Областнинг айрим қўйчилик хўжаликларида қўй ва эчкилар сонининг ўсиши кўнгилдагидек бўлмаяпти. Умуман, область бўйича асосан Калинин, Чиноз районлари ҳисобига қўй ва эчкилар сонининг 0,6 процент камайиб кетишига йўл қўйилди. Бу районларда қўй ва эчкилар сони етти процентдан 13 процентгача камайиб кетди.

Чўчқа ва паррандалар сонини кўпайтириш давом эттирилмоқда.

Биринчи квартал чорвадорлар учун асосий синов даври ҳисобланади. Кўп йиллик тажрибадан маълумки, ана шу даврда 35 процент бузоқ, 25 процент чўчқа, 65 процент қўзи ва улоқ олинади.

Биринчи апрелга қадар чорвадан насл олишнинг аҳволи. [минг бош ҳисобида].

	1974 йил	1975 йил	1975 йилда 1974 йилга нисбатан процент ҳисобида
Бузоқлар	13,6	13,8	102,9
Чўчқа боласи	13,9	14,3	102,7
Қўзи ва улоқ	119,6	107,3	89,7

Чиноз ва Калинин районларида қўзилатиш кампанияси уюшқоқлик билан ўтказилмади. Асосан ана шу ҳисобга қўзи ва эчки боласи олиш камайиб кетди.

СУТ СОҒИБ ОЛИШ ВА ХАРИД ҚИЛИШ

Беш йилликнинг якунловчи йили биринчи кварталида область колхозлари ва совхозларида сут соғиб олиш ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 1354 тонна ёки 5,8 процент кўпайди.

Сигирлар сони ўсиб, уларнинг маҳсулдорлиги юқори бўлаётганлиги туфайли ана шундай натижага эришилди.

Областдаги барча районларда сут соғиб олишнинг кўпайиши таъмин этилди. Лекин, Оржоникидзе ва Чиноз районларида эса сут соғиб олиш 4,5—4,2 процент камайиб кетди. Оҳангарон, Оққўрғон, Бўка районлари хўжаликларида сут соғиб олиш анча [16—29 процент] кўпайди.

Область колхозлари ва совхозларида ҳар бир соғин сигирга ҳисоблаганда биринчи кварталда сут соғиб олиш ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 21 килограммдан ортди.

Айниқса, Бўка, Оққўрғон, Бекобод, Ўрта Чирчиқ районларида сигирлар маҳсулдорлиги сезиларли даражада [65—85 килограммдан] ўсди.

Лекин шу билан бирга, ҳар бир соғин сигирдан соғиб олинадиган сут миқдори Калинин, Пискент райони [2—3 килограммдан] ва Юқори Чирчиқ [11 килограммдан] районларида жуда секин кўпаймоқда. Оржоникидзе районида эса хар бош соғин сигирдан сут соғиб олиш 19 килограммдан камайиб кетди.

Биринчи кварталда халқ хўжалиги плани бўйича 19,2 минг тонна сут соғиб олиш кўзда тутилган эди. Амалда эса уч ой давомида 21,9 минг тонна ёки ўтган йилдагига нисбатан саккиз процент кўп сут харид қилинди.

Кўпгина колхозлар ва давлат хўжаликлари биринчи квартал учун қабул қилинган план ва социалистик мажбуриятларига нисбатан анча кўп сут сотдилар. Оққўрғон, Оҳангарон, Қуйи Чирчиқ, Бўстонлиқ районларидаги хўжаликлар ана шундай яхши натижаларга эришдилар.

Бироқ, область Янгийўл, Пискент, Чиноз, Оржоникидзе, Калинин, Юқори Чирчиқ, Бекобод, Ўрта Чирчиқ районларидаги айрим хўжаликлар ҳисобига биринчи квартал учун олган социалистик мажбуриятини 2,8 процент кам бажарди. Янгийўл районининг хўжаликлари эса сут харид қилишни 1974 йил биринчи кварталига нисбатан 4,2 процент камайтириб юбордилар. Областдаги хўжаликларнинг тўртдан бир қисми сут сотиш планига эга бўлса-да, 1975 йилнинг биринчи квартали учун кўзда тутилган халқ хўжалиги планининг бажарилишини таъмин эта олмади. Шунингдек, областдаги 18 процент хўжалик эса ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан сут харид қилишни камайтириб юборди.

Ҳали ҳам сут тайёрлаш пунктларига сифати паст бўлган сут олиб келиш ҳоллари содир бўлиб турипти.

ГЎШТ ЕТИШТИРИШ ВА ХАРИД ҚИЛИШ

Область колхозлари ва совхозларида 1975 йилнинг 1 апрелига қадар гўшт етиштириш ўтган йилнинг шу муддатига нисбатан 1008 тонна ёки 14 процент кўпайди. Қорамоллар туёғи кўпаяётганлиги, паррандачилик ва чўчқачилик саноат асосида ривожланиб бораётганлиги туфайли ана шундай ўсиш таъмин этилди. Областдаги кўпчилик районларда гўшт етиштириш кўпайди. Лекин, Калинин районида ўтган йилнинг 1 апрелига нисбатан гўшт етиштириш 155 тонна, Оққўрғон районида 43 тонна камайиб кетди.

Ана шу давр ичида ўтган йилнинг биринчи кварталига нисбатан гўшт харид қилиш 9,2 процент кўпайди. Бўстонлиқ районидан ташқари барча районларда давлатга гўшт сотиш анча ошди.

Биринчи квартал учун гўшт сотиш юзасидан олинган социалистик мажбурият 3,5 процент ошириб адо этилди. Бироқ, Бўстонлиқ ва Ўрта Чирчиқ районларида мажбуриятдагига нисбатан 5-7 процент кам гўшт сотилди. Оржоникидзе районида эса ҳатто биринчи квартал учун белгиланган халқ хўжалик планининг бажарилиши 3,2 процент кам бўлиб қолди. Колхозлар ва қишлоқ хўжалиги корхоналарининг тўртдан бир қисми биринчи квартал учун олинган халқ хўжалиги планини бажара олмадилар. 31 процент хўжаликда эса ўтган йилнинг биринчи кварталига нисбатан гўшт сотиш камайиб кетди.

Шуни қайд этиш зарурки, давлатга сотилаётган қорамоллар вазни ҳали ҳам кўнгилдагидек бўлмаётир. Масалан, ўтган йилнинг биринчи кварталига нисбатан олганимизда бир бош қорамолнинг ўртача оғирлик вазни атиги икки килограмм кўпайган, қўй ва эчкиларнинг оғирлиги эса ўтган йилги даражада қолган.

Айниқса, Оржоникидзе ва Бекобод районларида давлатга топшириладиган қорамолларнинг ўртача оғирлиги анча камайиб кетган.

ТУХУМ ЕТИШТИРИШ ВА СОТИШ

Биринчи кварталда ўтган йилнинг биринчи кварталига нисбатан тухум олиш 5 миллион 232 минг донага кўпайди. Бундай ўсишга (14,9 процент) асосан тухум қиладиган товуқларни кўпайтириш ҳисобига эришилди. Областдаги барча районлар [бунга Калинин райони кирмайди, бу районда тухум олиш саккиз процент камайиб кетган]да тухум олиш кўпайди, ҳар бош тухум қиладиган товуқдан тухум олиш ўтган йилнинг биринчи квартали даражасида бўлди, яъни ҳар бош товуқдан биринчи кварталда 37 тадан тухум олинди.

Биринчи кварталда тухум харид қилиш халқ хўжалик плани 7,5 процент ошириб бажарилди. Барча районлар [Калинин ва Ўрта Чирчиқ районлари бу ҳисобга кирмайди, уларда паррандачилик фабрикаларининг иши қониқарсиз ташкил этилган] тухум харид қилиш планини бажардилар. Бироқ, область бўйича тухум сотиш юзасидан биринчи квартал учун олинган социалистик мажбурият уч процент кам бажарилди.

Колхозлар ва давлат қишлоқ хўжалик корхоналарининг 12 проценти квартал учун мўлжалланган халқ хўжалиги планини бажара олмадилар. 14 процент хўжалик эса ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан тухум сотишни камайтириб юборди.

Область чорвадорлари олдида беш йилликнинг якунловчи йилида катта вазифалар турипти. Биринчи кварталга якун чиқарилди.

Бугун кечагидан, эртага эса бугунгидан унумлироқ меҳнат қилиш, чорвачиликдаги мавжуд резерв ва имкониятлардан тўла фойдаланиш, 1975 йил учун олинган план ва социалистик мажбурият, умуман беш йиллик топшириқларини ошириб бажарилишини таъмин этиш ҳар бир чорвадорнинг бурчидир. Қишлоқ хўжалиги органлари бу масалага жиддий эътибор беришлари керак.

Жаҳон янгиликлари

ПЕРУ — СОВЕТ ДЎСТЛИГИ ОЙЛИГИ

ЛИМА, 10 апрель. (ТАСС). Улуғ Ватан урушида совет халқи эришган ғалабанинг 30 йиллигига бағишлаб, Перуда Перу-Совет дўстлиги ойлиги бошланди. Бу ойлик мамлакатдаги турли жамоат ташкилотларининг ташаббуси билан ўтказилмоқда. «СССР—Перу» жамиятининг президенти, СССР соғлиқни сақлаш министрининг ўринбосари Д. Д. Венедиктов бошчилигидаги совет делегацияси ойликда қатнашиш учун шу ерга келди.

Перу-Совет маданий алоқалар жамиятининг раиси Кабальеро Мендес ойликнинг очилиш маросимида сўзга чиқиб, фашизмни тор-мор келтиришда ҳамда Европа мамлакатлари халқларини гитлерчилар асоратидан озод этишда совет халқи ҳал қилувчи роль ўйнаганлигини таъкидлади.

Ойликнинг очилишига бағишланган тантанали кеча иштирокчилари совет халқи номига табрик мактуби йўлладилар. Шу мактубда Перу халқи номидан совет халқини улуғ Ватан урушидаги ғалабанинг 30 йиллиги билан табрикладилар. Мактубда совет халқи ҳозирги вақтда ҳам ялпи ва мустаҳкам тинчликка эришиш учун курашаётган барча кучларнинг биринчи сафида турганлиги уқтириб ўтилади.

Ойлик давомида Перунинг турли шаҳарларида фашизм устидан ғалабанинг 30 йиллигига бағишланган фотовиставкалар ташкил қилинади. Совет фильмлари ва социалистик ҳамдўстлик мамлакатлари фильмларининг кинофестивали ўтказилади. Перу пойтахтининг ва бошқа шаҳарларнинг аҳолиси «Самоцветы» совет вокал-чолғу асбоблари ансамблининг программаси билан танишадилар.

ТУРКИЯ - ГРЕЦИЯ МУНОСАБАТЛАРИ

АНҚАРА, 9 апрель. (ТАСС). Туркия миллий мудофаа министри Ферит Мелен Греция Эгей денгизида оролларни милитарлаштирмоқда деб айтди.

Расмий доиралар бу ерда гап Туркиянинг ғарбий соҳилларидаги Додеканес Архипелаги тўғрисида бормоқда, деб билдирмоқдалар.

АФИНА, 9 апрель. (ТАСС). Греция ҳукуматининг вакили Туркия маъмурларининг Греция Додеканес оролларига, шу жумладан Родос оролига қўшин ва қурол-яроғ юбормоқда, деган баёнотини рад қилди. Греция ҳукуматининг вакили бу масалада Греция мудофаа министрининг бундан илгари эълон қилинган баёнотини таъкидлаб ўтди.

Ҳукумат вакили Греция Додеканес ороллари милитарлаштирилмаслиги кераклиги тўғрисидаги халқаро шартномани бузяпти, деб қилинган даъволарни ҳам рад этди.

ЖАНУБИЙ ВЬЕТНАМДАГИ АҲВОЛ

ХАНОЙ, 9 апрель. (ТАСС). Халқ озодлик қуролли кучлари Сайгондан 60 километр чамаси шарқда жойлашган Лонгхань вилоятининг асосий шаҳри бўлган Сюанлокдаги Тхиеу 18-дивизияси базасини қаттиқ тўпга тутганларидан кейин бугун тонг саҳарда шу базага ҳужум қилдилар. Шаҳарда кўча жанглари бошланиб кетди.

Озодлик матбуот агентлигининг хабар беришича, партизан қўшинлари март ойининг иккинчи ярмида маҳаллий аҳолининг актив мадади билан Меконг делтасида юз мингдан кўпроқ аҳолиси бўлган 89 жамоани озод қилдилар.

Бу ердан олинаётган хабарларга кўра, Сайгон режими 3-ҳарбий округи қўмондонининг ўринбосари генерал-майор Нгуен Ван Хиеу Бьенхоа авиация базасидаги ўз штабида кеча ўз жонига қасд қилган. 1 ва 2-ҳарбий округларнинг қўмондонлари ва уларнинг ўринбосарлари ўз қўшинларининг марказий ясси тоғлиқдан ва денгиз соҳилидаги районлардан ваҳимага тушиб қочиб кетишига йўл қўйганликлари учун яқинда судга берилди.

ВАШИНГТОН 9 апрель. (ТАСС). АҚШ президенти Ж. Форд ташқи сиёсат билан шуғулланувчи ўз маслаҳатчилари билан бир қанча маслаҳатлар ўтказмоқда. Бу маслаҳатлашувларда Жанубий Вьетнамдаги ва Қўшма Штатларнинг жануби-шарқий Осиёдаги сиёсати муҳокама қилинмоқда.

ҚИТЪАЛАРДАН ДАРАКЛАР

БУХАРЕСТ. Руминия металлурглари шу йил бошидан буён пландан ташқари қарийб 40 минг тонна пўлат эритдилар.

Йил охиригача планга қўшимча равишда 150 минг тоннадан кўпроқ пўлат эритилади.

БОНН. Нюрнбергдаги меҳнат масалалари билан шуғулланувчи федерал бошқарма қуйидагиларни маълум қилди: ўтган ой охирида ГФРда 1 миллион 114 минг ишсиз рўйхатга олинган. Бу эса, сўнгги ўн етти йил мобайнида март ойида ишсизларнинг энг юқори даражасидир.

Бундан ташқари, Ғарбий Германия меҳнаткашларидан 814 минг киши бир ҳафта давомида тўлиқ иш билан банд бўлаётгани йўқ.

СТОКГОЛЬМ. Швециянинг шимолий районларидаги дарахт кесувчиларнинг забастовкаси икки ҳафтадан кўпроқ вақтдан буён давом этмоқда. Улар меҳнатга ҳақ тўлаш системасини ўзгартириш ва гарантияланган ойлик иш ҳақи тўлашнинг жорий этилишини талаб қилмоқдалар. Забастовкада 15 минг киши иштирок этмоқда. Бу эса мамлакатдаги барча дарахт кесувчиларнинг қарийб ярмини ташкил этади.

НЬЮ-ЙОРК. Американинг Флорида штатидаги Жэксонвилла портида турган «Мередит» эсминеци порох бўлмасида қаттиқ портлаш рўй берди. Портлаш натижасида икки киши ўлди, бир неча киши ярадор бўлди. Кемага анча зарар етди.

ЛУСАКА. Бу ерда жанубий африкалик агентлар тўдасининг иши юзасидан суд процесси давом этмоқда. Судланувчилар Замбия ҳукуматини ағдариб ташлаш мақсадида фитна тайёрлашда айбланмоқдалар.

ТАНАНАРИВЕ. Мадагаскарда чет мамлакатлар билан ҳаво алоқаси тикланганлиги эълон қилинди.

КАНБЕРРА. Янги Зеландия пойтахти Веллингтонда совет артистлари гастрол группасининг биринчи концерти бўлди. Группа составида СССР халқ артисти А. Соловьяненко, РСФСР халқ артисти Е. Алтухова ва «Жок» халқ рақс давлат ансамблининг солистлари бор. Янги Зеландияда чиқадиган газеталар совет санъати усталарининг маҳоратига юксак баҳо бермоқда.

(ТАСС, 9 апрель).

СУД БОШЛАНДИ

ПАРИЖ, 9 апрель. (ТАСС). Мадриддан олинган хабарларга қараганда, у ерда Испания тарихидан энг катта молиявий жанжал хусусида иш юзасидан суд мажлиси бошланди. Саккиз бизнесмен, шу жумладан энг йирик испан саноатчиларидан бири — «Матеса» машинасозлик фирмасининг президенти Хуан Вила Рейес қора курсида ўтиришибди. Улар ўрни-тагги йўқ тўқимачилик машиналарини экспорт қилиш учун алдамчилик йўли билан 10 миллиард песета (сал кам 130 миллион сўм) миқдорида ҳукуматдан қарз ва субсидия олишда айбланадилар.

Прокуратура айбланувчиларни энг кўп қамоқ муддатига ҳукм қилишни талаб этди.

ПОЛЬША. Пойтахтда давлат муҳофаза этаётган мингдан ортиқ ёдгорликлар бор. Ана шу қадимий архитектуранинг ноёб ансамблларидан бири мудофаа деворлари ва қўрғон билан ўралган Барбакандир. Суратда: ёдгорликнинг олд томонидан кўриниши.

В. Кузьмин фотоси. ТАСС фотохроникаси.

КИТОБ — ОФТОБ

Область китоб савдоси ходимлари тўққизинчи беш йилликни муддатидан илгари бажариш юзасидан бошланган умумхалқ социалистик мусобақасида актив иштирок этиб, ўтган йил планини барча кўрсаткичлар бўйича 19 декабрда ортиғи билан адо этдилар. Қолган вақт ичида планга қўшимча 251 минг сўмлик китоб реализация қилинди.

Бу кўрсаткич республика областлари китоб савдоси ходимлари ўртасида энг юқори, деб топилди. Коллективга Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, касаба союзлари Республика Совети ҳамда Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроғи топширилди.

Область китоб савдоси ходимларининг бундай юқори кўрсаткичларга эришишида Ангрен шаҳар китоб савдоси бўлими, шунингдек 1-, 4-, 9-, 15-китоб магазинлари сотувчилари қўшган ҳисса салмоқли бўлди. Ангрен шаҳар китоб савдоси бўлими мудири Ф. И. Гладких китоб савдосини кенг йўлга қўйиш борасидаги фидокорона меҳнати эвазига Меҳнат Қизил Байроқ ордени билан мукофотланди. Пойтахтдаги 9-китоб магазини директори Н. М. Кадашникова Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи, область китоб савдоси базаси омбор мудири М. Ғойибова эса СССР Министрлар Советининг нашриётлар, полиграфия ва китоб савдоси ишлари бўйича Давлат комитетининг Фахрий ёрлиғи билан тақдирланди. Китоб савдоси ходимлари ўртасида қизғин давом этган ўзаро мусобақада энг юқори кўрсаткичга эришган 45 илғор сотувчига «1974 йил социалистик мусобақаси ғолиби» нишони топширилди.

Область китоб савдоси ходимлари КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаатига жавобан беш йилликнинг якунловчи йили учун зиммаларига оширилган социалистик мажбурият қабул қилишган. Якунловчи йил планини 20 декабргача ҳамма кўрсаткичлар бўйича тўла бажарилиб, планга қўшимча равишда 280 минг сўмлик китоб сотилади.

Бу мажбуриятни бажариш учун коллектив ўртасида ўзаро социалистик мусобақа авж олдирилган. Хар ой охирида унга якун ясалиб, илғорларга биринчи ва иккинчи даражали мукофотлар ҳамда кўчма Қизил байроқ тақдим этилаётир.

Шу йилнинг дастлабки кварталида пландаги 1 миллион 732 минг сўм ўрнига 1 миллион 901 минг сўмлик китоб сотилиб, уч ойлик план 109,7 процент қилиб бажарилди. Аҳолига планга қўшимча 400 минг сўмлик хизмат кўрсатилди.

Э. ХОЛДОРОВ.

ҒАЙРАТ ВАЛИХЎЖАЕВ Тошкент тажриба механика заводида кўп йиллардан бери баракали меҳнат қилиб келади. У мунтазам аъло сифатли маҳсулот ишлаб чиқариши ҳамда ёш ишчиларга ғамхўрлиги билан ҳурмат қозонган. Суратда: Ғ. Валихўжаев иш устида.

С. Маҳкамов фотоси.

ЁШЛАР ИЖОДИ КЎРИГИ

ЯҚИНДА Тошкент политехника институтининг кимё-технология факультети залида студент-ёшлар ижоди кўргазмаси очилди. Факультет студентлар илмий жамияти Совети ташкил этаётган бундай кўргазмалар анъанага айланиб қолган.

Кўргазма экспонатлари билан танишамиз. Экспонатлар орасида кимёвий процессларни автоматлаштириш кафедрасининг дипломанти И. Расуловнинг турли кўринишда оқиб ўтувчи моддаларнинг ёпишқоқлигини ўлчовчи ва шу кафедра студенти А. Сюниннинг кимёвий жараёнларда модда зичлигини ўлчовчи асбоблари диққатни ўзига тортади. Бу ижодкорларнинг профессор Н. Юсуфбеков, инженер Т. Зокировлар илмий раҳбарлигида тайёрлаган мазкур асбоблари Бутуниттифоқ «НТТМ—74» кўргазмасида қатнашиб, кўрик дипломларига сазовор бўлди. Улар кўргазма лауреати унвонига мушарраф бўлишди.

Чиннидан тайёрланган нафис ва бежирим чойнак, пиёла ва вазалар ҳам киши кўзини қувонтиради. Бу миллий ўзбек чинни буюмларини селикат материаллари технологияси кафедрасининг студентлари тайёрлашган. Кўргазмага қўйилган бу экспонатлар студентларнинг ишлаб чиқариш билан бевосита боғлиқ равишда билим олаётганликларининг самарасидир. Бу кафедра талабалари аудитория ва лабораторияларда олган назарий билимларини республикамизнинг Самарқанд, Қува, Ангрен, Иттифоқимизнинг Москва, Ленинград, Новосибирск ва бошқа шаҳарларидаги йирик корхоналарда ўтказилаётган практик машғулотлар вақтида амалий мустаҳкамлаб бормоқдалар. Шу боисдан студент-ёшлар ижоди ҳам камолотга эришмоқда. Студентлардан М. Обидова, Ш. Мирхонова ва Г. Зоҳидовларнинг Ангрен ва Риштон корхоналарида сополдан ўзлари ясаган болалар сервизи, совға кўзачалар Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг биринчи даражали дипломи, Тошкент шаҳар ва область комсомол комитетларининг Фахрий ёрлиқлари билан тақдирланди.

Ноорганик моддалар технологияси кафедраси асосан қишлоқ хўжалигига минерал ўғитлар ишлаб берувчи саноат корхоналари учун малакали мутахассислар тайёрлаб беради. Бу кафедрада таҳсил кўраётган ижодкор студентлар ҳақида ҳам мақтагувлик гаплар айтмай бўлмайди. Илм толибларидан Тожнев, Бурхонов, О. Володина сингари студентлар карбонатли фосфоритларни мураккаб азотли ўғитлар олишда қўллаш ва микроэлементлар қўшиш билан комплекс минерал ўғитлар олиш устидаги илмий изланишлари яхши самаралар бермоқда.

Факультет студентларининг кўргазмада намойиш этилаётган ижодий муваффақиятлари ҳақида кўп гапириш мумкин. Лекин, булар олиб борилаётган катта илмий изланишларнинг бир учқунидир, холос. Ёшлар — бундан буён ҳам ижод бобида янги-янги ютуқларга эришадилар, ишлаб чиқаришдаги меҳнат жараёнларини янада енгиллатиш ишига муносиб ҳисса қўшавeрадилар, деб ишонамиз.

Ш. НУРУЛЛАЕВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг штатсиз мухбири.

ФАН ВА ТЕХНИКА ЯНГИЛИКЛАРИ

ЧЎНТАКДА — ҲИСОБЛАШ МАШИНАСИ

Арифметиканинг тўрт амалини бажарадиган машиналар конструкторлик бюроларида, транспорт ва кундалик турмушда кенг қўлланиляпти. «Хьюлетет — Паннард» (АҚШ) фирмаси чиқарган электрон ҳисоблаш машинаси эса илмий текширишда зарур бўлган 51 та комплекс амални бажаради. Ҳозир дунёда ягона бўлган бу ҳисоблаш машинаси секунднинг бир неча юздан бир бўлагича вақт давомида мураккаб инженерлик ва математик масалаларни ҳал қилади.

Шунингдек, бу машинага 40 та энг кўп учрайдиган программа илова қилинган бўлиб, улар ўз ичига электроника, математика, статистика, медицина ва ҳоказо соҳалардаги асосий масаларни олади. Янги электрон машина аккумулятор ҳамда зарядловчи мослама ёрдамида ишлаб, булар оддий электр тармоғидан қувват олади. Машинанинг (аккумулятори билан) вазни 330 граммдир.

КЎМИРДАН — НЕФТЬ

Вроцлав (Польша) политехника институтининг мутахассислари Катовице кончилик институти илмий ходимлари билан ҳамкорликда кўмирни нефтга айлантириш йўлини топдилар. Бунда эритувчилар ёки арзон мойлар ёрдамида юмшатилган кўмир фильтрдан ўтказилади ва 200 атмосфера босими таъсир эттирилади. Ана шунда ҳосил қилинган нефтни одатдаги нефть сингари қайта ишлаш мумкин.

Ҳозир ҳар куни лаборатория усулида ана шундай нефтдан бир неча юз литр бензин олиниб, у автомобиль ва мотоцикл двигателларини юргизишга тўла ярамоқда. Ҳозирча бензиннинг бир литри қимматроқ тушмоқда, аммо саноат миқёсида ишлаб чиқарилган тақдирда унинг таннархи анча камаяди.

АВТОМАТ НАСОС

АҚШ ва Европа йўлларида автомат бензин колонкаларини кўп учратиш мумкин. Автоматга танга ташланса бас, унинг ўзи машинага тегишли миқдорда бензин ёки мой қуйиб беради.

Яқиндан бошлаб Англия йўлларида шоферлар учун янгилик пайдо бўлди. Бу автомат компрессор бўлиб, у ҳавоси чиқиб, бўшашиб қолган машина шиналарига ҳаво ҳайдаб беради. Компрессорда манометр ўрнатилган бўлиб, у камерада ҳаво босими даражасини бир лаҳзада аниқлаб беради.

ПЕШҚАДАМ КОЛЛЕКТИВ

Ангрендаги 15-механизациялашган кўчма колонна коллективи тўққизинчи беш йилликнинг сўнгги йилида юксак марраларни кўзлаб меҳнат қилмоқда. Бинокорлар КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаатига жавобан қурилиш-монтаж ишлари йиллик топшириғини муддатидан бир ҳафта илгари адо этишга бел боғлашди.

Бунёдкорлар социалистик мусобақа байроғини тобора баланд кўтариб, давлат планлари ни ой сайин зиёдаси билан адо этишмоқда. Уларнинг ўртача иш кўрсаткичлари пландагига нисбатан 105—110 процентни ташкил этмоқда.

Коллектив муваффақиятларига ўнлаб бинокорлар ва монтажчилар муносиб ҳисса қўшмоқдалар. Республикада хизмат кўрсатган бинокор А. Абдуллаев, экскаватор машинисти Н. Кирпичев, слесарь М. Надежний ва бошқалар шулар жумласидандир. Улар шу кунларда ўнинчи беш йиллик ҳисобига ишламоқдалар. Слесарь З. Кучаев, вулканизатор В. Пасенко ва бошқа новаторлар ўзларининг ижодий таклифлари билан қурилиш суръатларининг оширилишига ёрдам беришяпти.

Колонна бинокорлари совет халқининг Улуғ Ватан урушида эришган Буюк ғалабасининг 30 йиллигини муносиб нишонлаш учун шу кунларда ҳар қачонгидан ҳам ғайрат-шижоат билан меҳнат қилмоқдалар.

Ф. ПЕТРОВ.

БУЮК ҒАЛАБАДА ЎЗБЕКИСТОН ҲИССАСИ

Ф. НОРХУЖАЕВ, генерал-лейтенант.

ШОНЛИ КУНЛАР ШУҲРАТИ СЎНМАС

МУҚАДДАС ЖАНГГА!

УЛУҒ Ватан уруши ўзининг дастлабки кунидан бошлаб умумхалқ характерини олди. Коммунистик партия Совет халқи ва унинг армиясини қонхўр душманга қарши отланишга чақирди. Партия чақириғи совет ватанпарварлиги ҳиссини ошириб юборди, мамлакатимизда яшовчи ҳар бир кишини Ватан шарафи, озодлиги ва мустақиллиги йўлида кўксини қалқон қилишга шай этди.

Партия чақириғи билан Совет Иттифоқининг барча кексаю-ёш граждани якдил бўлиб она-Ватанни ҳимоя этди, босқинчиларга қарши Ватан урушини барча миллат меҳнаткашларининг умумий иши деб билди.

Бошқалар қатори бутун партия ташкилоти раҳбарлигида ўзбек халқи ҳам муқаддас урушга отланди. У мамлакатимизда яшовчи барча қардошлари билан бирга бутун куч ва билимини душман устидан ғалаба қозониш ишига сарфлашга, Ватан учун лозим бўлса ҳаётини ҳам аямасликка тайёр эканлигини билдирди.

Ўзбекистон партия ташкилоти урушнинг дастлабки кунлариданоқ ҳарбий ташкилотчилик, хўжалик ва ғоявий-сиёсий ишнинг энг муҳим вазифаларини аниқлаб олди. Ўз ишини ҳарбий изга солди.

Партия ташкилоти жуда кўплаб миқдорда мудофаа маҳсулотлари ишлаб чиқаришни уюштириши, ёнилғи, электроэнергия, хомашёни иқтисод қилиши керак эди. Совет Армиясини тобора кўпроқ самолётлар, тўплар, пулемётлар, миномётлар ва озиқ-овқатлар билан таъминлаш учун маҳаллий ресурсларни тўла ишга солиши лозим эди. Бу янги вазифаларни уддалаш учун раҳбарликнинг янгича формаларини эгаллаш талаб қилинарди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг аппаратида қуроллар ва ўқ-дорилар, ёнилғи ва энергетика бўйича Марказий Комитет секретари, Ўзбекистон ССР Халқ Комиссарлар Советида эса қурол-аслаҳа ва ўқ-дорилар, энергетика ва ёнилғи бўйича раис ўринбосарлари лавозими таъсис этилди.

Тошкент, Самарқанд, Қўқон ва Андижон каби йирик шаҳар партия ташкилотларида ҳам қурол-аслаҳа, ўқ-дори ва қурилиш бўйича секретарлар лавозимлари таъсис этилди.

Уруш даврининг вазифаларига мувофиқ, Советлар, касаба союзлар ва комсомол ташкилотларининг иши ҳам қайта қурилди. Советларнинг фаолиятида эвакуация қилинган аҳолини ишга жойлаштириш, уларни озиқ-овқат ва уй-жой билан таъминлаш масалалари билан шуғулланиш катта ўрин олди.

Касаба союзлари қурол-аслаҳалар, ўқ-дори ва фронт учун кийим-бошлар ишлаб чиқаришни кўпайтириш юзасидан, социалистик мусобақага бошчилик қилдилар, мудофаа фондини вужудга келтиришда, совет жангчилари учун иссиқ кийимлар, озиқ-овқатлар йиғишда актив иштирок этдилар. Улар эвакуация қилинган аҳолига доимий ғамхўрлик қилиб катта ёрдам кўрсатиб турдилар.

Шундай қилиб, ВКП(б) Марказий Комитетининг кўрсатмаларини бажара борган Ўзбекистон Компартияси партия, давлат ва жамоат ташкилотларини ҳарбий изга ўтказиш вазифасини муваффақиятли бажарди, бу ташкилотлар ёрдамида партия халқни фашист босқинчиларига қарши муқаддас урушга кўтарди.

Ўзбек халқининг фарзандлари мамлакатимиздаги бошқа халқлар сингари чақириқни кутиб ўтирмай, ўзларини фронтга кўнгиллилар равишида жўнатишни сўраб Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика халқ комиссарлари Советига ариза ёзардилар. Бу аризаларнинг ҳаммаси Ватанга, партияга қизғин муҳаббат, душманга чексиз нафрат руҳи билан суғорилган эди.

Наманганлик ишчи Ҳабир Раҳимов шундай ёзган эди: «Мени ВКП(б) сафига қабул қилишни партия ташкилотидан сўрайман, ҳарбий комиссарликдан эса мени олдинги позицияларга юборишни илтимос қиламан. Токи, Қизил Армиянинг бошқа жангчилари қатори ўз жонажон юртимни ҳимоя этай. Мен жангга коммунист бўлиб киришни истайман..».

Ҳарбий комиссарликка бутун оилалари билан келиб Ватан ҳимоясига жўнатишларини илтимос қилган кишилар кўп бўлган. Самарқандлик тўрт фарзанднинг отаси Костинцев шундай ёзган эди: «Коммунизмнинг ёвуз душмани менинг юртимга бостириб кирди. Менинг ўрним фронтда. Тўрт ўғлим билан бирга мени ҳам фронтга жўнатишингизни сўрайман».

Партия ташкилотлари номига ана шундай аризалардан минглаб келиб тушган. Ўзбекистон партия ташкилоти фронтга ўн минглаб коммунист ва комсомолларни юборган.

Урушнинг уч ойи мобайнида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети барча номенклатура ходимларининг 20 проценти фронтга жўнатилди.

Ўзбекистон партия ташкилотининг бевосита раҳбарлиги остида урушнинг дастлабки кунларидан бошлаб республикада қирувчи батальонлар ва халқ қасоскорлари отрядларини тузишга киришилди. Қўлида қуролни тутиб туришга қодир бўлган кишиларнинг ҳаммаси халқ қасоскорлари ва қирувчи отрядларнинг жангчилари бўлишни истар эди.

Урушга тобора кўпроқ одам кучи талаб қилинарди. Ўзбекистон партия қанча одам кучлари талаб қилган бўлса шунча жанговар резервини фронтга юборди. Ўзбекистоннинг энг кўп сонли жанговар резервлари Ватанимиз учун энг оғир вақтда фронтга жўнатилди.

1941 йилнинг кузида Гитлер қўмондонлиги Ватанимиз юраги бўлган Москвага зарба беришга интилди. Москвани қўлга киритишни душман асосий стратегик мақсад қилиб қўйган эди. Гитлерчиларнинг 80 та сараланган дивизияси шу йўналишга ташланган эди.

Ўзбекистонда 1941 йил декабрининг ўзида минглаб киши сафарбар этилиб, кўплаб дивизия ва бригадалар тузилди ва пойтахт мудофаасига юборилди.

Ўзбекистон меҳнаткашлари Москва мудофаачиларига ҳар томонлама ёрдам кўрсатишга ҳаракат қилдилар. Одам кучлари билан бирга улар фронтга қурол-яроғлар, озиқ-овқат, кийим-бош, кўплаб миқдорда совға-саломлар жўнатдилар. Олти ой мобайнида Ўзбекистондан фронтга 406 вагон совға юборилган эди.

Гитлерчилар Москва яқинидаги мағлубият ўчини олиш учун 1942 йил ёзида жанубда Сталинград йўналишида ҳужумни бошладилар. Яна ниҳоятда оғир вазият вужудга келди. Совет жангчилари олти ярим ой Волга соҳилларида, Сталинград остонасида мардона курашдилар. Сталингард мудофаасида Совет Иттифоқидаги барча халқ вакиллари қаҳрамонона жасорат билан шуҳрат топдилар. Қаҳрамонлик намунаси кўрсатган дивизиялар орасида Ўзбекистонда тузилган 339-ўқчи дивизия, 128-гвардиячи дивизия, 14-гвардиячи отлиқ дивизия, 90-94-ўқчи бригадалар бор эди. Волгадаги мудофаа жанглари даврида Ўзбекистондан Совет Армиясига минглаб киши сафарбар қилинди. Уларнинг кўплари Сталинградда жанг қилди.

Сталинград мудофааси солномасига шарқлик 11 қаҳрамон жасорати олтин ҳарфлар билан ёзиб қўйилган. 9 ўзбек, қозоқ ва татар йигитидан иборат жангчиларнинг бу группаси 300 кишилик фашист бўлинмасига қарши курашиб баландликни мудофаа қилди. Совет Шарқининг 9 фарзанди мардларча ҳалок бўлди. Лекин, фашистларни тўхтатиб туриб қўшинларимизнинг олдинга силжишига имкон берди.

Қаҳрамон Брест қалъаси ҳимояси, Ленинград қамали кунларида ҳам ўзбек жангчилари ажойиб мардлик ва жасурлик қилдилар. Фарзандларимиз урушнинг бошидан охиригача Ватанга садоқат намунасини кўрсатдилар. Социалистик Ватанни ҳимоя этишдаги мардлик намуналари учун ўзбекистонлик 125 минг жангчи орден ва медаллар билан мукофотланди, 253 киши эса Совет Иттифоқи Қаҳрамони унвонига сазовор бўлди.

САФАРБАРЛИК

ПАРТИЯ ташкилотларининг бевосита раҳбарлиги остида республикада сафарбарлик планлари бўйичагина сафарбарлик ўтказилибгина қолмай, ўзбек миллий аскарий қўшилмаларида ҳам сафарбарлик бўлди.

Бу қўшилмалар республиканинг областлари, шаҳарлари ва районлари ҳисобига тузилди, мазкур қўшилмаларнинг қурол-аслаҳалардан ташқари барча таъминотини область партия комитетлари, шаҳар ва район партия комитетлари ўз зиммаларига олдилар. Бу ишнинг қанчалик мураккаблигини шундан ҳам билса бўладики, отлиқ қисмлар тузиш учун 20 минг от керак эди. Ўзбек миллий қўшин бўлинмаларини тузиш масаласи Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг пленумида ва Марказий Комитетнинг бюросида бир неча марта муҳокама этилган. Область, шаҳар партия комитетларининг пленумларида қўшилмалар ва қисмлар командирларининг бўлинмалар тузилишининг бориши ва жанговар тайёргарликнинг аҳволи ҳақидаги докладлари тингланган.

Миллий аскарий қўшилмаларни тузиш масаласи юзасидан корхоналарда мажлислар бўлган. Мисол учун Тошкент комбинати ип фабрикаси партия ташкилотининг қарорини кўрсатиш мумкин:

1. Партия йиғилиши миллий қўшилмаларга чақирилган кишиларни барча зарур буюмлар билан таъминлаш учун сметадан ташқари маблағларни топишга дарҳол киришиш мажбуриятини фабрика раҳбарлигига юклайди.

2. Яқин кунларда ленинчи шанбалик ташкил этиб, бу шанбаликда тушган маблағни тузилаётган миллий қўшилмалар фондига топширишни фабрика партия бюроси зиммасига юклатилсин.

3. Завод комитетлари миллий қўшилмалар тузилиши муносабати билан агитация-пропаганда ишларини авж олдирсинлар.

Республика партия топшириғини муваффақиятли бажарди, ўзбек қўшилмасини тузиб, уларни жанг учун ҳамма зарур нарсалар билан таъминлади. Бу қўшилмалар барча фронтларда иштирок этиб, мардона жанг қилди.

Уруш йиллари Ўзбекистондан Қуролли Кучлар сафига бир неча юз мингдан ортиқ киши чақирилди. Улардан 220 минги комсомол аъзоси эди. Бу республика комсомол ташкилоти бутун составининг 65 процентига тенг эди.

Республика партия ташкилоти ўзбек дивизияларини тузиш ва сафарбарликни таъминлашдан ташқари аҳолининг ҳар томонлама ҳарбий тайёргарлигига катта эътибор берди. Ўн минглаб снайперлар, қўл жанги усталари, донорлар, медицина ҳамширалари, санитаркалар, телеграфистлар, шофёрлар, тоғ ўқчилари ва танк қирувчилари тайёрланган эди.

Фронт учун кадрлар тайёрлашда Ўзбекистон меҳнаткашлари Совет Армияси ва Флоти жангчилари билан яқин алоқада бўлиб турдилар. Ўзбек халқи фронтчиларни бир минут ҳам эсдан чиқармади.

Ўзбекистон меҳнаткашлари қисмлар ва қўшилмалар устидан оталиқ қилди, ўз делегацияларини бевосита фронтга юбориб турди. 1941 йил декабрида Ўзбекистон делегациясини Республика Олий Совети Президиумининг раиси ўртоқ Й. Охунбобоев бошқариб борди. Делегация фронтда генерал Рокоссовский, Белобородов қўшинлари орасида бўлди.

Генерал Говоров армиясининг жангчи ва сиёсий ходимлари шундай деб ёзишган эди: «Сизнинг меҳри-муҳаббатингиз ва ғамхўрлигингиз бизнинг кучимизга куч қўшади, ғалабага ишончимизни янада мустаҳкамлайди, Бизни минглаб километр масофа ажратиб турган бўлса ҳам сизнинг яқинлигингизни ҳис қилиб турибмиз, азиз ўртоқлар. Жангга борар эканмиз сизнинг биз билан бирга эканлигингизни, ғалабамизни таъминлаш учун ҳамма нарса сарф этаётганлигингизни ҳис этамиз».

Фронтга артистлар ва ёзувчиларнинг бригадалари мунтазам бориб турди. Артистларнинг 30 та бригадаси 24 минг концерт берди.

Ватанимиз учун оғир кунларда, Волга учун жанглар бўлаётган пайтда ўзбек халқи ўзбек жангчиларига махсус хат билан мурожаат қилди. Ўзбек халқи ўз фарзандларидан жонажон еримизнинг ҳар бир қаричини, ҳар бир қишлоқни, ҳар бир шаҳарни сақлаб қолишни, матонат ва мардлик кўрсатишни талаб қилди.

Хатда шундай сатрлар бор эди: «Эй ўзбек халқининг ҳур ўғлони, эркин қизи!.. Сенинг аканг бўлган руснинг уйига, қардошинг бўлган белорус ва украиннинг уйига герман каллакесарлари босиб келдики, у сариқ вабонинг келтиргани: дор ва қамчи, очлик ва ўлим, ҳақорат ва қирғиндир. Лекин руснинг уйи сенинг уйинг, украин ва белоруснинг уйи сенинг уйингдир... Эй, ўзбек жангчиси, эй, қўлига қурол ушлаган аскар! Сен бу буюк оила аъзоларининг тинч ва эркин ҳаётини душман ҳамласидан сақлашга бахт ва тўй айёмида аҳду-паймон қилган эдинг-ку!.. Оилангдаги ўғлонларнинг сараси бўл, қардош халқлар ўртасида ҳам илғор баҳодирларнинг биттаси бўл!».

Ўзбек халқининг хатидаги бу сатрлар совет жангчилари томонидан қизғин кутиб олинди. Улар халқ наказини бажариш учун мардона жангга кирдилар.

САНОАТ ВА ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ—ФРОНТГА

УРУШ совет экономикаси учун ҳам оғир синов бўлди. Совет Иттифоқи кучли ва ёвуз душманга қарши курашишда фақат ўз кучигагина ишониб иш кўриши мумкин эди. Шунинг учун урушнинг дастлабки ойларидаёқ халқ хўжалигини қайта қуриб шундай ҳарбий хўжаликни вужудга келтириш лозим эдики, бу хўжалик фронтнинг барча эҳтиёжларини узоқ вақтгача таъмин этиш имконини бериб турсин.

Урушнинг дастлабки кунларидан партия ташкилоти олдида Ўзбекистонни Совет Иттифоқининг энг муҳим арсеналларидан бирига айлантириш вазифаси қўйилган эди. Қурол-аслаҳа ва ўқ-дорилар ишлаб чиқаришни ташкил этиш лозим эди. Ўзбекистон Компартияси мудофаа саноатини тез йўлга қўйиш, фронтни зарур ҳарбий техника ва қуроллар билан таъминлаш юзасидан шошилинч чоралар кўрди. «Совет Армияси учун қуроллар ва ўқ-дорилар ишлаб чиқаришда қатнашмайдиган бирорта ҳам корхона бўлмаслиги керак» деган шиор ташланган эди. Бу шиорни республиканинг барча меҳнаткашлари қўллаб-қувватлади.

1941 йилнинг охирига келибоқ, Ўзбекистонда завод ва фабрика самолётлар, тўплар, миномётлар, граната, танкка қарши миналар, авиабомба ва ҳар турли снарядлар ишлаб чиқара бошлади. Тўқимачилик ва тикувчилик корхоналари маҳсулотининг 60 проценти фронт учун тайёрланар эди. «Ташсельмаш» урушнинг биринчи ойларидаёқ мудофаа маҳсулотлари ишлаб чиқаришга киришди. Октябрь революцияси номидаги Тошкент паравоз-ремонт заводи ўзининг беш цехини ҳарбий маҳсулотлар ишлаб чиқаришга мослаштирди. Чирчиқ электротехника комбинати ҳарбий маҳсулот ишлаб чиқара бошлади. Тошкент тўқимачилик комбинатининг механика цехи тўқимачилик саноати учун деталлар ўрнига миналар тайёрлай бошлади. Андижондаги «Автотрансдеталь» заводи танк қисмларини эҳтиёт қисмлари билан таъминлай бошлади. Самарқанддаги «Колхозник» заводи қишлоқ хўжалик машиналари ремонти ўрнига Қизил Армия учун автомашина ва ҳарбий машиналар ремонти билан шуғуллана бошлади. Шу завод чиқиндилардан гранаталар, снаряд гильзалари ва ҳоказолар тайёрлай бошлади.

Ўзбекистонга юзга яқин саноат корхонаси кўчириб келинган эди. Улар орасида «Ростсельмаш», «Красний аксай», «Электрокабель» каби йирик корхоналар ҳам бор эди.

Эвакуация қилинган заводлар келтирилгунча Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бу корхоналарни ва уларда ишловчи кишиларни қаерга жойлаш кераклигини, корхона ускуналарини монтаж қилиш ва қурилишга қандай зарур ёрдам кўрсатиш кераклигини аниқлаб қўйган эди.

Кўчириб келинган корхоналарни монтаж қилиш ва ўзлаштириш катта қийинчиликлар туғдирарди. Ишчилар, инженер-техник ходимларнинг жуда катта куч-ғайрати туфайли кўчириб келинган корхоналарнинг аксарияти ўз муддатида тикланиб, фойдаланишга топширилди. Заводлар цехининг томлари ёпилмаган бўлса-да, станоклар ишга тушиб кетган эди. Масалан, «Ростсельмаш»дек жуда катта завод эвакуация қилинганидан сўнг икки ой ўтгач маҳсулот чиқара бошлади. Бу заводни ишлаш ва ишга тушириш учун майдони 11500 квадрат метр келадиган цехларни янгидан қуриш, 11000 квадрат метр қўшимча майдонни тайёрлаш лозим бўлди. 420 та вагонда олиб келинган ускуналарнинг ҳаммаси ўрнатиб бўлинди ва завод биринчи эшелон етиб келганидан икки ярим ой ўтиши биланоқ тўла қувват билан ишга тушиб кетди.

«Электрокабель» заводи ҳам энг йирик корхоналардан бири эди. У беш ой мобайнида қарийб янгидан қурилди. Шуни айтиш керакки, Ўзбекистонга кўчириб келинган корхоналарнинг аксарияти бу ерда аввалгидагидан анча кўп маҳсулот бера бошлади.

Эвакуация муносабати билан ва мавжуд корхоналарда ҳарбий маҳсулотлар ишлаб чиқарилаётганлиги туфайли республика саноатининг структураси ўзгарди.

1940 йили оғир саноатнинг ҳиссаси 14,3 процент бўлган бўлса, 1943 йили бу кўрсатгич 48,5 процентга етди. Бунинг натижасида Ўзбекистонда авиация, қурол-аслаҳа ва ўқ-дорилар, станоксозлик, оғир ва қора, рангли металлургия каби саноатнинг янги тармоқлари ташкил топди. Урушнинг биринчи ва иккинчи босқичида Ўзбекистон фронтга 1010 самолёт, 822 авиамотор, 12,5 миллион ҳар хил мина, 15,5 миллион снаряд, 15 миллион авиа бомба ва бошқа кўплаб қурол-яроғлар етказиб берди.

Буларнинг ҳаммаси осонликча амалга оширилгани йўқ. Ишчилар, инженер ва мутахассислар етишмасди, эркаклар ўрнида аёллар ишларди, станоклар, машиналар ёнида қизлар ва ўсмирлар меҳнат қиларди. Корхоналарда социалистик мусобақанинг янги формалари вужудга келди. Кўплаб бригадалар «Фронт орқасида худди фронтдагидек» шиори остида ишлар эди.

Мамлакат қишлоқ хўжалиги урушнинг дастлабки даврида катта қийинчиликларни бошидан кечирди. Ҳосили етилган катта майдонлар душман томонидан босиб олинган, миллионлаб колхозчилар, колхозларнинг раҳбар кадрлари, тракторчи ва комбайнчилар фронтга жўнаган эди. Тракторлар, автомашиналар, жуда камайиб кетган эди. Шарқий районлардаги, шу жумладан, Ўзбекистондаги колхозчи-деҳқонлар олдида ҳар қандай қийинчиликларга қарамай қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш вазифаси турарди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг деярли ҳамма пленумларида қишлоқ хўжалик масалалари муҳокама этиларди. Қишлоқ хўжалигини янада ривожлантиришнинг конкрет тадбирлари белгиланиб, экин майдонларини кенгайтириш, ҳосилдорликни ошириш юзасидан қарорлар қабул қилинарди. Колхозчилар учун мажбурий меҳнат кунининг минимуми оширилиб, ҳар бир ишга яроқли қишлоқ хўжалик ходими учун 150 дан меҳнат кунигача ишлаш мажбурий қилиб қўйилган эди.

Колхозчи-деҳқонлар ўртасида икки, уч нормани бажаришдек ватанпарварлик ташаббуси авж олди.

Ўзбекистон колхозчилари яхши ҳосил олдилар, 1941 йили давлатга 15 процент кўп пахта, 22,5 процент кўп пилла, 14 процент кўп дон, 53 процент кўп сабзавот, 8 процент кўп гўшт топширдилар.

Пахта етиштиришнинг ўсиш суръатлари, унинг сифати ва ҳосилдорлиги жиҳатидан Ўзбекистон қишлоқ хўжалиги 1941 йилда жаҳонда биринчи ўринда эди. Ўзбекистон уруш йиллари давомида давлатга 4 миллион 804 минг тонна пахта топширди. Республика деҳқонлари ана шу даврда Ватанга чексиз садоқатларини яна бир бор намойиш этдилар.

Ватан мудофааси ишига Ўзбекистон интеллигенцияси ҳам катта ҳисса қўшди. Илмий ходимлар уруш йиллари берилиб ишладилар. Республикадаги илмий муассасалар уруш билан боғлиқ бўлган проблемаларни ҳал этишга киришиб кетди. Масалан, республикада мустаҳкам азот кислотаси чиқариш йўлга қўйилди. Ундан порох ва бошқа портловчи моддалар тайёрлаш мумкин эди. Фақат урушнинг биринчи ва иккинчи даврида Ўзбекистон фронтга кўплаб тонна мустаҳкам азот кислотаси ва оддий азот кислотаси берди. Олимлар саноатни маҳаллий хомашё билан таъминлаш ишига катта ёрдам бердилар. Урушгача бошқа республикалардан олиб келинадиган кўпгина ноёб хомашё материаллари Ўзбекистонда топилди.

Геологлар тошкўмирнинг янги запасларини топиб бердилар. Металл конлари аниқланди, ёввойи ўсувчи каучуксимон ўсимликни мудофаа саноатида фойдаланиш юзасидан ботаниклар муҳим тадқиқотлар қилдилар.

Ўзбек шоирлари, ёзувчилари ва драматургларининг оташин сўзлари жангчиларни руҳлантирди. Зиннат Фатхуллин, Назир Сафаров, Иброҳим Раҳим, Мумтоз Муҳамедов, Адҳам Раҳмат ва бошқа адиблар қўлда қалам ва қурол билан урушнинг машаққатли йўлларидан ўтдилар, жангчиларни Ватан озодлиги ва бахт-саодати йўлида жасорат кўрсатишга чорладилар. Жангчиларда душман устидан ғалабамизнинг муқаррарлигига умид туғдирдилар.

МУДОФАА ФОНДИГА

ПАРТИЯ чақириғига жавобан халқ бутун куч ва воситаларни мудофаага бағишлади. Урушнинг дастлабки кунларидан мамлакатда мудофаа фондини вужудга келтириш ҳаракати авж олиб кетди. Меҳнаткашлар ўз ташаббуслари билан пул ва бойликларни жамғара бошладилар. Мажлисларда маошнинг бир қисмини мудофаа фондига ўтказиш ҳақида қарор қилинар, икки сменали ишга ўтишга сўз беришар, заёмга ёзилиш кампаниясини авж олдиришар эди. Шанбаликлар уюштиришарди.

Урушнинг дастлабки ойларидаёқ мудофаа фондига келиб тушган жамғарма жуда катта сўмни ташкил этди. 1942 йил 1 февралида мудофаа фондига 58 миллион сўм, 3 минг центнер дон, 2190 центнер гўшт, 2 минг килограмм жун, 18500 пўстин келиб тушган эди. Уруш йиллари мобайнида Ўзбекистон меҳнаткашлари мудофаа фондига 650 миллион сўм топширганлар.

Бу маблағларга танклар, самолётлар сотиб олинган эди. Танк колонналари ва авиа эскадрильялари «Совет Ўзбекистони», «Ўзбекистон 20 йиллиги», «Ўзбекистон колхозчиси» ва бошқа номлар билан аталарди.

Республика колхозчилари танк ва самолётлар чиқаришга 300 миллион сўмдан ортиқ маблағ ажратдилар. Янгийўл районида яшовчи колхозчи Гурлиева ўз жамғармасидан 20 минг сўмни мудофаа фондига берди. Жалойир қишлоқ Совети (Фарғона области)нинг раиси Бекмуродов 104 минг сўм жамғармасини берди. Тошкент область Қорасув районида яшовчи Турғун Тошматов 1941 йил 21 декабрда ўз жамғармасини республика Компартияси Марказий Комитетига олиб келиб шундай деди: «Менинг болалигим ва ёшлигим аянчли ўтган. Мен узоқ йил бойлар қўлида тиним билмай ишладим, аммо ўзим қашшоқликда яшадим. Совет ҳокимияти менга бахт берди. Мен маданий ва тўқ яшай бошладим. Уруш бошланганда Қизил Армияга ёрдам бериш, душманни тор-мор этиш учун ғайратимга-ғайрат қўшдим. Лекин бу менга оз бўлиб туйиляпти. Мана менинг жамғармаларим. Бу ерда 160 минг сўм пул бор. Бу пулларга жанговар самолёт буюртиришингларни сўрайман. Бу Ватан мудофаачиларига янги йил совғам бўлсин».

«Северний маяк» колхозининг раиси коммунист Сергей Цой самолёт ишлаб чиқариш учун 1 миллион сўм топширди. Бу пулга ҳарбий самолёт ясалди.

Ўзбекистоннинг барча меҳнаткашларини ана шундай юксак ватанпарварлик туйғулари чулғаб олган эди.

ЖИГАРБАНДЛАР

УРУШНИНГ биринчи кунлариданоқ Ўзбекистон партия ташкилоти ярадор бўлганлар, кўчириб келинган болаларга катта ғамхўрлик кўрсата бошлади.

Республика ўн минглаб Ватан мудофаачилари учун шифобахш даргоҳга айланди. Ўзбекистон территориясида бирнеча госпиталь жойлашган бўлиб, минглаб ўринга мўлжалланган эди. Госпиталлар учун энг яхши санаторийлар, дам олиш уйлари, олий ўқув юртлари ва мактабларнинг бинолари ажратиб берилган эди. Госпиталларга 750 дан ортиқ ташкилот, завод, колхоз ва совхоз оталиқ қиларди.

Ўзбек халқи фронт олди районларидан кўчириб келинган юз минглаб аҳолига ниҳоятда зўр ғамхўрлик ва эътибор билан қаради. Ўзбекистонга келган ҳар бир оила узига бошпана ва иш топди. Ўзбек халқи нонини ва уй-жойини улар билан баҳам кўрди.

Ота-онасидан ажралган етим болаларни халқимиз иссиқ қучоғига олди. Республика 200 мингга яқин болани ўз бағрига олиб тарбиялади.

Ўзбек халқи немис босқинчиларидан озод бўлган районларда хўжаликларни тиклаш юзасидан ёрдам қўлини чўзди. Техника ва кадрлар етишмаслигига қарамай, Ўзбекистон Украина ва Белоруссиянинг ҳамда РСФСР Ғарбий областларининг озод бўлган районларига 1500 трактор, 50 комбайн, 16010 плуг, дон, мол, сабзавот ва мевалар юборди, пул жўнатди.

Халқимизнинг хизмати ВКП(б) Марказий Комитети ва Халқ Комиссарлар Совети томонидан муносиб баҳо олди. 1944 йили Ўзбекистоннинг 20 йиллиги муносабати билан юборилган табрикда шундай дейилган эди: «Совет Иттифоқининг фашист Германиясига қарши Ватан урушида Ўзбекистон меҳнаткашлари ўз Совет Ватанига чинакам садоқатларини намойиш этдилар. Ўзбек халқининг фарзандлари Совет давлатининг шон-шарафи ва унинг мустақиллиги учун Ватан уруши фронтларида мардларча жанг қилмоқдалар. Ўзбек Совет Социалистик Республикасининг ишчилари, колхозчилари ва интеллигенцияси фронтга ёрдам бериш учун фидокорона меҳнат қилмоқда».

ҒАЛАБАМИЗ САРЧАШМАСИ

СОВЕТ халқи урушнинг оғир синовларидан шараф билан ўтди. Душман тор-мор этилди. Уруш йиллари фронт ҳам, фронт орқаси ҳам якдил эди. Ҳар бир совет кишиси, у қаерда бўлмасин, ҳамма вақт ўзини бутун бир катта оиланинг фарзанди деб билди.

Тинч яратувчилик меҳнатида ўз афзаллигини исбот қилган социалистик тузум Улуғ Ватан уруши оловларида бардош берди. Бу ғалаба Совет Қуролли Кучларининггина эмас, социалистик ҳаёт тарзи, социалистик экономика, социалистик ижтимоий тузумнинг ҳам ғалабаси эди.

Гражданлар уруши йилларида бўлгани каби Улуғ Ватан урушида ғалабанинг ҳал қилувчи шарти Коммунистик партиянинг раҳбарлиги бўлди. Партия совет халқини душман билан курашга отлантирди, уни ғоявий руҳлантирди. Коммунистлар ҳамма жойда шахсий намуна кўрсатдилар. Ўша машаққатли даврда партия халқ билан янада маҳкам жипслашиб кетди.

Бизнинг ғалабамиз дунё воқеаларининг ривожига, кучлар нисбатининг социализм фойдасига ўсишига, халқларнинг ўз социал ва миллий озодлиги учун курашининг кучайиб кетишига таъсир этди.

Ҳозирги шароитда ҳам империализм келтириб чиқарадиган ҳарбий хавф тугатилган эмас. Агрессия кучлари ҳозир ҳам ер шарининг турли бурчакларида тангликни кучайтиришга уринмоқда.

Бинобарин, жаҳондаги ҳозирги аҳвол биздан хушёр бўлишни, совет давлатининг мудофаа қудратини мустаҳкамлашни бир дам унутмасликни талаб этади. Бу масалада партиянинг йўли КПССнинг XXIV съездида аниқ белгилаб берилган: халқ томонидан яратилган нарсаларнинг ҳаммаси ишончли тарзда ҳимоя қилиниши керак. Совет давлатини мустаҳкамлаш — унинг қуролли кучларини ҳам мустаҳкамлаш, Ватанимиз мудофаа қудратини ҳар томонлама ошириш демакдир. Бу вазифа энг муҳим вазифалардан бири бўлиб қолаверади.

Суратда: фронтга совға-саломлар, қурол-аслаҳалар карвонини олиб борган Ўзбекистон делегацияси раҳбари Йўлдош Охунбобоев жангчилар даврасида.

ҲАРБИЙ-ВАТАНПАРВАРЛИК САҲИФАСИ № 122

НАФОСАТ КЎРИГИ ҒОЛИБЛАРИ

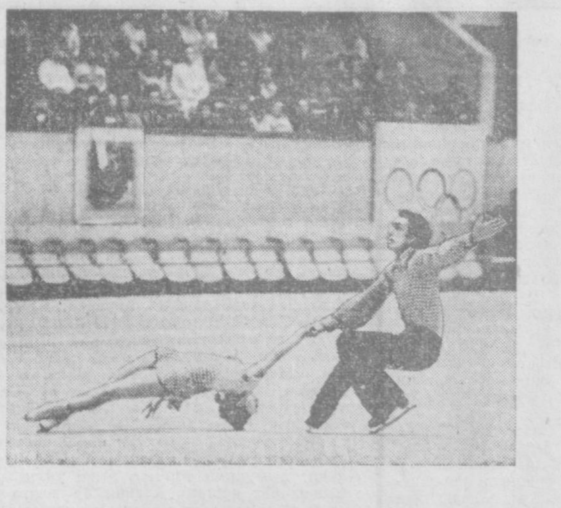

Беш кун давомида СССР кубоги учун баҳслашган кучли фигурачилар бу гал яхмалакка ўзига хос «концерт» программаси билан чиқдилар. Томошабинлар бу кунни орзиқиб кутишган эди. Чунки СССР кубоги мусобақаларида қатнашган фигурачилардан ташқари бу программада жаҳон ва Европа биринчиликларининг қатнашчилари, СССР касаба союзлари VIII кишки спартакиадасининг чемпионлари Лидия Караваева ва Вячеслав Жигалин, Европа чемпионатининг бронза мукофотига сазовор бўлган москвалик халқаро классдаги СССР спорт мастерлари Наталья Линичук ва Генадий Карпаносовларнинг ҳам чиқишларидан хабардор эдилар.

Намунали чиқиш программасини тошкентлик ёш фигурачилар Лариса Попова билан Ренат Собитов бошлаб беришди. Улар кубок мусобақаларида мамлакатнинг энг кучли спортчилари билан беллашиш шарафига муяссар бўлган эдилар. Ҳамшаҳарларимиз у қадар юқори ўринларни эгалламаган бўлсаларда, яқин келгусида таниқли спортчилар бўлиб кетишлари сезилиб турди.

Музга москвалик Марина Саная таклиф қилинади. Жаҳон ва Европа чемпионатларининг ва Саппородаги Олимпия ўйинларининг қатнашчиси бўлган бу фигурачи қиз тошкентликлар олдида чинакам маҳорат намойиш қилди. Ихтиёрий программадаги каби кетма-кет икки ярим марта айланиб сакрашлари ,мураккаб «волчок», «плин» каби элементларни маҳорат билан бажариши «Юбилей» спорт саройини тўлдириб ўтиргач томошабинларни лол қолдирди.

СССР кубоги мусобақаларининг бронза совриндорлари украиналик спорт мастерлари Галия Тенишева ва Сергей Панфиловларнинг муз устида ижро этган рақслари ҳар галдагидек жозибали бўлди.

Намунали чиқиш программасининг биринчи бўлимида москвалик А. Болденко, қизлар ўртасида Бутуниттифоқ мусобақалари совриндори Наталья Стрелкова, Москва чемпионатининг совриндори, спорт мастери А. Шиков, Марина Зеленецкая ва Виталий Грушин, кубок мусобақаларининг совриндори Елена Литкина ҳамда свердловсклик спорт мастерлари, бир неча карра Россия Федерацияси чемпионлари Юлия ва Ардо Ренниклар ҳам нафис маҳорат намойиш қилдилар.

Бўлимлар орасидаги танаффусда машҳур тренерлар, СССРда хизмат кўрсатган тренер С. А. Жук, РСФСРда хизмат кўрсатган тренер В. Рижкин билан суҳбатлашдик.

— Шаҳрингизга иккинчи марта келишим, — дейди Станислав Алексеевич. — Мен унинг мафтуни бўлиб қолганман. Орадан ўтган икки йиллик қисқа муддатда Тошкент жуда ҳам ўзгариб кетибди.

— Миллий архитектура монанд қилиб қурилаётган замонавий турар жойлар-у, бошқа қатор биноларни айтмайсизми, — суҳбатга қўшилди В. Рижкин.—Бунинг устига шаҳрингиз айни яшил либосга бурканган пайтда мусобақа ўтаётгани ҳам жуда ажойиб бўлди. Баҳор Тошкетни яна ҳам гўзаллаштириб юборган.

—Мен Тошкентда ўтган мусобақалардан қувонч билан қайтаяпман,—деди С. Жук.—Чунки, шогирдларим Надежда Горшкова билан Евгений Шеваловскийлар иккинчи марта СССР кубогини қўлга киритишди. Тошкентга мен яна бир бошқа шогирдимни олиб келмоқчи эдим. Лекин, маълум сабабларга кўра Москвада қолди. У 5-синф ўқувчиси, ўн бир ёшли Лена Водорезовадир. Олиб келганимда кўрардингиз, қандай фигурачи эканлигини. Лена ҳали бирорта ҳам аёл фигурачи бажара олмайдиган, унча-мунча эркак спортчиларнинг ҳам юраги дов бермайдиган уч айланиб сакраш машқини бемалол қайта-қайта бажара олади. Олимпия ўйинларигача унинг маҳорати янада ошиб совет аёллари фигурали учишида катта бурилиш ясашига ишончим комил.

— Станислав Алексеевич, тошкентлик фигурачилар тўғрисида қандай фикрдасиз?

— Тошкентда мусобақалашган ёш фигурачилар ўртасида менга энг ёққани Сергей Попов бўлди. Сергей рақибларидан анча ёш, маҳорат жиҳатдан ҳам ҳали улар билан тенглаша олмайди. Лекин, унда ажойиб қобилият бор. Агар ўз устида кўп ишласа, тренерлари у билан изчил шуғулланиб борсалар Сережа албатта Иттифоқимизнинг энг етук фигурачиларидан бўлиб етишишига ишонаман. Рақкосаларингиз — Лариса Попова билан Ренат Собитовларнинг келажаги порлоқ.

...Иккинчи бўлимни тошкентлик Сергей Попов бошлаб берди. Жаҳон ва Европа чемпионлари, хизмат кўрсатган спорт мастерлари Ирина Роднина билан Александр Зайцевларнинг ва Тошкентдаги кубок мусобақаларининг ғолиблари Надежда Горшкова билан Евгений Шеваловскийларнинг устози С. Жук бу ёш ҳамшаҳаримизга бежиз аҳамият бермаган эди. Сережа ёш бўлишига қарамай, энг мураккаб машқларни бажаришга интилиши, куйни яхши ҳис қила билиши туфайли томошабинлар олқишига сазовор бўлди.

Музга грузиялик Лия Габелая таклиф қилинади. Лия ўзининг нафосати, юксак маҳорати билан мусобақа бошиданоқ ҳамшаҳарларимиз ва мусобақага келган мутахассислар эътиборига тушган эди.

...Спорт рақслари бўйича СССР кубоги эгалари, москвалик спорт мастерлари Елена Гаранина ҳамда Игорь Завозин томошабинлар қўллаб-қувватлаши остида ажойиб шўх куйга ўйнаб бердилар. Уз чиқишларини тугатганларида уларни табриклаб гул тақдим этганларнинг саноғи йўқ эди.

Ленинградлик фигурачилар Мария Леонидова ва Владимир Боголюбовларнинг муз устидаги маҳоратлари томошабинларнинг олқишига сазовор бўлди.

СССР кубогининг соҳиби Игорь Бобрин ҳам ҳаяжонлантирувчи, ҳам завқлантирувчи программаси билан томошабинларни ҳушнуд этди. Ленинградлик бу спортчининг чиқиши ҳар доим бир-биридан мураккаб комбинацияларга бой бўлади. «Юбилей» саройини тўлдириб ўтирганлар бу довюрак йигитни ҳам қайта-қайта муз майдонига чиқишга таклиф этдилар...

Спорт саройи жимиб қолди. Бу сукунатни фақат «Баҳорнинг ўн етти лаҳзаси» кинофильмидан олинган музика ва яхмалакда бир текис рақс ижро этаётган фигурачиларнинг конькиларидан чиққан овозгина бузади, холос. Булар Европа чемпионатининг бронза совриндорлари, халқаро классли спорт мастерлари Наталья Линичук ва Геннадий Карпаносовлардир.

Улар тошкентликлар олдида ўз программалари билан чиқиш учун атайин етиб келдилар. Анча пайтгача олқишлар тинмади. Машҳур фигурали учиш усталари яна музга чиқиб бу гал грузин халқ музикаси «Лезгинка» садолари остида шўх рақсга тушиб бердилар...

Жаҳон чемпионатининг қатнашчиси ленинградлик Игорь Лисовский, халқаро классдаги СССР спорт мастерлари Лидия Караваева ва Вячеслав Жигалин, Ирина Воробьева ва Александр Власов, грузиялик ёш спортчи Марина Церцевадзе, СССР кубоги соҳиблари Надежда Горшкова ва Евгений Шеваловскийларнинг чиқишлари ҳам зўр таассурот қолдирди.

Программа охирида мусобақа қатнашчиларининг ҳаммаси муз майдонида саф тортиб тошкентликларга кўрсатган илтифотлари учун миннатдорчилик билдирдилар ва «Яна кўришгунча ҳайр» дея муз майдонини тарк этдилар.

А. АБДУЛЛАЕВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

Суратларда: мусобақа қатнашчиларининг чиқишлари.

В. Иванов фотолари.

БИЗНИНГ ИНТЕРВЬЮ

МУНОСИБ ЎРИНБОСАРЛАР

Е. МИХАЙЛОВА,
республика категориясидаги судья

Тошкентда ўтказилган СССР кубоги мусобақаларида кўпгина ёш талантлар кўрикдан ўтдилар. Улар келажакда Людмила Пахомова ва Александр Горшков, Ирина Роднина ва Александр Зайцев каби жаҳонга донги кетган фигурачилар ўрнини босишга қодир эканликларини кўрсатдилар, Менга айниқса москвалик Елена Гаранина ва Игорь Завозинларнинг чиқишлари ёқди.

Икки ёш кейинги пайтда кўпгина мураккаб программаларни бажаришга ўзларида кўникма ҳосил қилишган. Мусобақада мажбурий программанинг дастлабки икки машқини аъло даражада бажариб, биринчи ўринга чиқиб олишди.

Мусобақаларда тошкентлик фигурачиларнинг ҳам маҳоратини кўздан кечирдик. Лариса Попова, Ринат Собитов, Сергей Попов каби ҳамшаҳарларингиздан келажакда машҳур фигурачилар чиқишига ишонч ҳосил қилдик. Бунинг учун ёшлар тинмай машқ қилишлари, донгдор фигурачилар тажрибасини ўрганишлари, машқларни бажаришга ижодий ёндошишлари керак.

МЕҲМОНДЎСТ ДИЁР

В. КУДРЯВЦЕВ,
СССРда хизмат кўрсатган тренер

Иттифоқимизнинг турли шаҳарларидан келган фигурачилар Тошкентда гўё ўз уйларида юргандек ҳис этдилар. Меҳмондўст шаҳар барча спортчиларни ёруғ юз билан кенг қулоч очиб кутиб олди. «Юбилей» спорт саройини тўлдирган тошкентликлар фигурачиларнинг ҳар бир чиқишини қизғин қарсаклар билан қаршилаб турдилар. Бу спортчиларимизга янги куч ва илҳом бахш этди. Томошабинлар тутган баҳор гуллари меҳмонлар қалбини ҳис-ҳаяжонга яна ҳам тўлдирди.

Мусобақалар кутилганидек юксак даражада ўтди. Маҳаллий ташкилотлар турнирни ўтказишга ҳар томонлама пухта ҳозирлик кўришганлиги мусобақа давомида сезилиб турди. Спортчиларга алоҳида ҳурмат ва эътибор кўрсатилди. Бунга жавобан меҳмонлар ҳам муз устида бор маҳоратларини намойиш этдилар ва томошабинлар меҳрини қозондилар.

Тренерлар ўз шогирдларининг чиқишларидан мамнундирлар. Энди биз кубок эгалари билан машқларни янада кучайтирамиз ва уларни олимпиада мусобақаларига намунали тайёрлаймиз.

МАҲОРАТ МАКТАБИ

М. ХВАН,
Фигурали учиш бўйича республика ихтисослашган мактаби тренери

Тошкентда ўтказилган СССР кубоги мусобақалари республикамизнинг ёш фигурачилари учун маҳорат мактаби бўлди. Биз бу ерда жаҳонга донги кетган спортчилар Н. Горшкова ва А. Шеваловский, И. Воробьева ва А. Власов, И. Бобрин, М. Лисовский каби фигурачиларнинг чиқишларини диққат билан кузатдик. Ёшларимиз улардан кўп нарсаларни ўрганишди.

Бу йил катта муз майдонига биринчи марта тошкентлик спортчилар ҳам чиқишди. Мактабимиз талабалари Лариса Попова билан Ринат Собитов жуфт бўлиб учишда ва рақс программаларини бажаришда ўз маҳоратларини кўрсатдилар. Улар Ўрта Осиё ва Қозоғистон республикалари касаба союз ташкилотлари қишки спартакиадасида ҳам иштирок этиб, бронза медалини қўлга киритишган эди. Сергей Попов эса спартакиаданинг кумуш медалини қўлга киритди.

Ёшларимиз СССР кубоги мусобақаларида устозлари олдида катта кўрикдан ўтдилар. Бундан буён машқларни янада кучайтириб, ўз маҳоратларини тинмай ошираверадилар.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

КУБОК УЧУН КУРАШ

Ўтган куни юз мингдан зиёд футбол мухлислари Киевдаги марказий стадион трибунасини тўлдирдилар. Миллионлаб ишқибозлар эса «Зангори экран» қаршисидан жой олдилар.

Европа биринчилиги саралаш матчида Туркия терма командаси билан бўлган учрашувда Совет Иттифоқи спорт шарафини ҳимоя қилган динамочилар мухлисларни жуда хурсанд этган эдилар. Европа кубок эгалари кубоги учун Голландиянинг «Эйндховен» командаси билан бўладиган биринчи ярим финал матчини ҳам футбол мухлислари катта қизиқиш билан кутишди.

Учрашув бошланиши биланоқ совет футболчилари актив ҳужумга ўтдилар. Олтинчи минутдаёқ Онишченко «Эйндховен» дарвозасини нишонга олди. Меҳмонлар эса дарров ҳимоя вариантини танладилар. Уларнинг аҳён-аҳёндаги ҳужумини майдон эгалари осонлик билан бартараф этиб турдилар. Ўн еттинчи минутда ўнг қанотдан олдинга интилган Трошкин тўпни меҳмонларнинг штраф майдонига ошириб берди. Динамочилар капитани Виктор Колотов боши билан тўпни дарвозага йўналтириб, ҳисобни очди.

Энг яхши ҳимоя — ҳужум эканлигини яхши тушунган мезбонлар бутун команда бўлиб яна олға ташландилар. Бу тезда ўз самарасини берди. Уттиз биринчи минутда В. Мунтян штрафдан тепган кучли тўпини рақиб дарвозабони Беверен қўлидан чиқариб юборди. Тезкор Онишченко эса тўпни дарвозага киритиб ҳисобни оширди.

Учрашувнинг иккинчи ярмида 0:2 ҳисобида мағлубиятга учраётган Голландия футболчилари қандай бўлмасин орадаги фарқни камайтириш ниятида қанотдан ва марказдан мезбонлар штраф майдонига ёриб киришга урина бошладилар. Лекин Матвиенко бошлиқ ҳимоячилар ҳушёр эдилар. Ҳужумга зўр берган «Эйндховен» футболчилари ҳимояни бироз бўшаштириб қўйдилар. Бу майдон эгалари учун айни муддао эди. Матчнинг иккинчи бўлими бошлангандан кейин ўн минут ўтгач, таблода 3:0 рақами пайдо бўлди. Бу сафар Олег Блохин ғолиб чиққан эди.

Голландия футболчилари бир неча марта ҳисобни ўзгартиришлари мумкин эди. Навбатдаги ҳужумларнинг бирида тўп дарвоза тўсинига тегиб қайтди. Икки-уч марта эса ўйинчилар қулай имкониятдан фойдалана олмадилар.

3:0 ҳисобида ғолиб келган Киев динамочилари ўйинидан кўп сонли футбол мухлислари мамнун бўлдилар.

Рақиблар маълум бўлди

«Динамо» (Киев) — «Эйндховен» (Голландия) матчи ўртасидаги танаффус пайтида «Спортлото—2» тиражи ўйналди ҳамда СССР кубоги учун чорак финалда қатнашувчи командалар ўртасида чек ташланди. Мамлакат футбол федерациясининг Марказий телевидение билан ҳамкорликда ўтказган бу тадбири таҳсинга сазовордир.

«Пахтакор» чорак финалда «Заря» футболчилари билан учрашади. Ўтган йилги соврин эгаси Киев футболчилари эса Тбилиси динамочилари билан, «Арарат» «Локомотив» билан, Марказий армия спорт клуби «Қайрат» билан учрашади. Чорак финал ўйинлари 2 июлда бўлади. Учрашувлар қайси командаларнинг майдонларида ўтказилиши қўшимча чек ташлангандан кейин маълум бўлади.

Ш. УМУРЗОҚОВ.

Реклама ва эълонлар

„КРЫМ 217“ ҚОРА-ОҚ ТАСВИРЛИ ТЕЛЕВИЗОР

УЗОҚ МУДДАТ ХИЗМАТ ҚИЛАЁТГАН ТЕЛЕВИЗОРЛАРДАН БИРИДИР.

ЦКРО „ОРБИТА“ КРЫМ·217

«ҚРИМ—217» ТЕЛЕВИЗОРИДА — ЭКРАН КИНЕСКОПИНИ ҲИМОЯ ҚИЛАДИГАН ИШОНЧЛИ СХЕМА ҚЎЛЛАНГАН; ЛАМПОЧКАЛАР ВА БИР ҚАНЧА БОШҚА ДЕТАЛЛАР ҲАМ ТЕЗ ИШДАН ЧИҚМАСЛИГИ УЧУН ҲИМОЯЛАНГАН. БУЛАРНИНГ ҲАММАСИ ТЕЛЕВИЗОРНИНГ ХИЗМАТ МУДДАТИНИ УЗАЙТИРАДИ.

«ҚРИМ—217» ТЕЛЕВИЗОРИ — ЗАМОНАВИЙ ТЕХНИК ВА ЭСТЕТИК ТАЛАБЛАРГА АСОСАН БЕЗАЛГАН.

ТЕЛЕВИЗОР ЭКРАНИНИНГ КАТТАЛИГИ ДИОГОНАЛИ БЎЙИЧА 61 САНТИМЕТР.

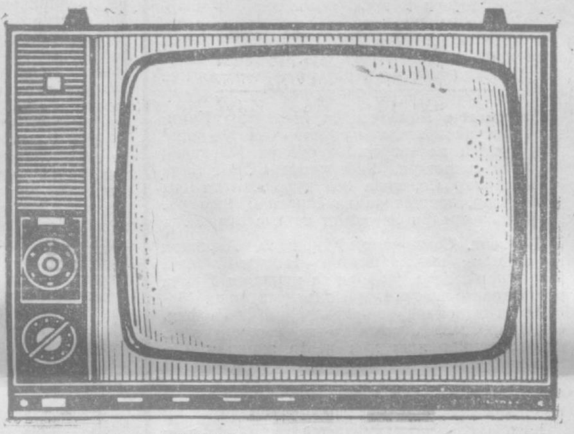

ЦКРО «ОРБИТА».
«ТЕЛЕПРЕССТОРГРЕКЛАМА».

МАРКАЗИЙ «ПАХТАКОР» СТАДИОНИДА
12 АПРЕЛЬ СОАТ 17.00 ДА
ФУТБОЛ БЎЙИЧА СССР БИРИНЧИЛИГИ ОЧИЛАДИ
ОЛИЙ ЛИГАНИНГ
«ЗЕНИТ» (Ленинград) — «ПАХТАКОР» (Тошкент)
КОМАНДАЛАРИ УЧРАШАДИЛАР

16 АПРЕЛЬ СОАТ 19.00 ДА
«ЛОКОМОТИВ» (Москва)— «ПАХТАКОР» (Тошкент)
КОМАНДАЛАРИ УЧРАШАДИЛАР
Билетлар сотилмоқда.

„БАҲОР“ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА
12 АПРЕЛЬ КЕЧ СОАТ 7 ЯРИМДА,
13 АПРЕЛЬ КУНДУЗ СОАТ 4 ВА КЕЧ 7 ЯРИМДА
УЗБЕКИСТОН ССР ДАВЛАТ «БАҲОР» ХАЛҚ РАҚС АНСАМБЛИНИНГ
КОНЦЕРТИ
ҚАТНАШАДИЛАР:
СССР ХАЛҚ АРТИСТИ, ДАВЛАТ МУКОФОТИНИНГ ЛАУРЕАТИ
МУҚАРРАМА ТУРҒУНБОЕВА
ЎЗБЕКИСТОН ССР ХАЛҚ АРТИСТИ, ДАВЛАТ МУКОФОТИНИНГ ЛАУРЕАТИ
РАЪНО НИЗОМОВА
Узбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар: РАВШАНОЙ ШАРИПОВА, ВАЛЕНТИНА РОМАНОВА;
Солистлар: Хайрулла ЛУТФУЛЛАЕВ, Бахтиёр ЙУЛДОШЕВ, Жўрахон РАҲИМОВ.
Ансамблнинг бадиий раҳбари — СССР халқ артисти М. ТУРҒУНБОЕВА.
Ансамблнинг музика раҳбари — Узбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Б. АЛИЕВ.
Касса соат 12.00 дан ишлайди.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 10.00 — МОСКВА. 18.00 — ТОШКЕНТ. 18.10 —Ўқувчилар учун кўрсатув. 18.45 —Ғалабага комсомолнинг салюти. 19.15 — «Ахборот». 19.30 — Социализм дунёси (Москва). 20.00 — Уруш қаҳрамонлари ҳикоя қиладилар. 20.30 — Шеърият мухлисларига. 20.40 — **«Ахборот».** 21.00 — Ю. Гагарин номли совхозда. 21.15 — Концерт. 22.00 — МОСКВА **«Вақт».** 22.30 — **Хоккей:** Швеция — СССР. ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 11.25 — ТОШКЕНТ. 11.30 — Ўқув кўрсатуви. 18.00 — МОСКВА. 19.00 — Янгиликлар. 19.15—Расмларда қуёш акси бор. 19.30 — «Фан» программаси (Тошкент). 20.00 — Экран дўстларни чорлайди. 20.35 — **Солдат қиссаси** (бадиий фильм). 22.00 — Ўқув кўрсатувлари. УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 19.25 —ТОШКЕНТ. 19.30 — Концерт. 20.00 —Телеспектакль. 20.40 — Тошкент ва тошкентликлар. 21.10 — Тошкент янгиликлари.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 11|IV да **Масхарабозлар,** 12|IV да **Севилья сартароши,** 13|IV да **Этик кийган мушук** (кундузи), **Бир актли балетлар:** Кармен сюита, Ойимқиз ва безори (кечқурун).

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 11|IV да **Абу Райҳон Беруний,** 12|IV да **Ҳаёт шоми,** 13|IV да **Парвона.**

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ
Орган Ташкентского обкома КП Узбекистана и облисполкома
БИЗНИНГ АДРЕС: 700029, ГСП, Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 26. ТЕЛЕФОНЛАР
Коммутатор — 330249 дан 330258 гача.
Эълонлар — 338142.
Р—01362. Узбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. Индекс 64634. Б—2451.